

พัฒนาการทางจิต

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โยม : หลวงพ่อขอคำอธิบายเรื่องนี้ด้วยครับ อย่างถ้าสมมุติว่า เรื่องผลของการทำสมาธิ ครูบาอาจารย์ท่านชานาญเรื่องนี้ อะไรคือเหตุที่... (เสียงถามไม่ชัดเจน)

หลวงพ่อ : ได้ เมื่อสองวันนี้เสาร์-อาทิตย์ คนเยอะมากแล้วมีพวกนักวิชาการ มาหาเยอะไป มานั่งคอตกลงอยู่ เราก็อธิบายให้เขาไป แต่เขาจะเอาแบบชัดเจน เอาแบบให้เขารู้ ไม่ใช่ชัดเจน เขาต้องการชัดเจนแต่เขาไม่รู้ว่ามันชัดเจนไม่ได้ เขาไม่รู้เรื่อง อธิบายเลยนะ

ในปัจจุบันเวลาปฏิบัติ เพราะก่อนหน้านั้นในการปฏิบัติ พวกเราจะไม่มั่นใจ เพราะมันไม่มีครูบาอาจารย์ เราไม่มั่นใจหรอก แต่เพราะมีครูบาอาจารย์หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ท่านหรือคั้นมันมีความมั่นใจ พอมีความมั่นใจขึ้นมา ทุกคนพอมั่นใจขึ้นในสังคมแบบว่ามีกระแสตอบรับ

กระแสตอบรับคือทุกคนก็อยากปฏิบัติ นี่พอเวลาปฏิบัติไปมันเข้าไม่ถึงใจ เราว่าเราใช้คำว่าเข้าไม่ถึงเลย คำว่าไม่ถึงเดียวอธิบายทีหลัง เพราะว่าถ้ามันถึงนะความเข้าถึง พักนี้จะพูดบ่อยกว่าความจริงมีหนึ่งเดียว ความจริงมีหนึ่งเดียวทุกคนเข้าถึงมันต้องเหมือนกันหมด นี่ที่มันเข้าไม่ถึงมันไม่เหมือน พอเข้าไม่ถึงปั๊บคำสอนมันจะบิดเบือนไป

นี่พออยู่ไป เขาก็ปฏิบัติไปแล้วก็มาถาม เขาเอาแม่ชีหัวหินเราไปฟัง แล้วกลับมา เขาก็ถามเลขเขียนโน้ตขึ้นมาเลยบอกว่า ให้หลวงพ่อบอกอธิบายถึงว่าปัญญาอบรมสมาธิที่เป็นสัมมาหรือเป็นมิจฉา แล้วที่พวกเขาจุดจิตกันอยู่นั้นมันเป็นสัมมาไหม? เราบอกมันเป็นมิจฉาหมด มันเป็นมิจฉาทั้งๆ ที่เราปฏิบัติ อย่างที่เราอธิบายว่ามันเป็นสัมมาก็เป็นมิจฉาเป็นมิจฉาไปก่อน

เป็นมิจาเพราะอะไร เพราะเรามีวิชา เพราะเราไม่รู้ใจ และเพราะเราไม่รู้ทาง
ที่นี้วิชาการเห็นใหม่ ทางทฤษฎีก็ต้องอธิบายมาให้เข้าใจสิ ถ้าอธิบายให้เข้าใจแล้วผมจะ
เข้าใจ พอผมเข้าใจแล้วผมจะปฏิบัติด้วยความมั่นคง ทางทฤษฎีมันเป็นสมมุติมันเป็นโลก
ทั้งหมด เป็นโลกที่เราอธิบายด้วยตรรกะ

ทฤษฎีใช้ใหม่ พิสูจน์ทางทฤษฎีหรือยัง เรายังไม่ได้พิสูจน์ทางทฤษฎีคือเรายังไม่
เคยทำสมาธิ เราจะพูดขนาดไหนก็เป็นทฤษฎีใช้ใหม่ นี่พอบอกว่าพูดมาให้ถูกต้องสิ ให้
ถูกต้อง พูดจนตายเพราะเราไปพูดถึงผลที่มันจะเป็น ทฤษฎีนั้นมันจะตอบผลที่มันจะเป็น
นั้น แต่ผลยังไม่เป็น จริงใหม่เพราะเรายังไม่ได้ปฏิบัติ แต่มันเป็นผลของครูบาอาจารย์ที่
ปฏิบัติมาแล้ว

ที่นี้อธิบายของครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติมาแล้วท่านอธิบายได้ถูกต้องหมด แต่คนฟัง
ไม่รู้เรื่อง อธิบายชัดเจนแล้วนะ ลูกศิษย์มีเยอะมาก พอเราพูดถึงอธิบายถึงความคิดไม่ใช่
จิต จิตไม่ใช่ความคิด หรืออธิบายเรื่องกฎ เรื่องข้อเท็จจริงของจิต ของพลังงานของ
ความคิดต่างๆ เราพูดทุกๆ วันเลย แต่เขาไม่ซาบซึ้งหรือเข้าไม่ถึงประเด็นนั้น

พอเข้าถึงประเด็นนี้นะ เขาจะพูดกับเราเลย โอ้โฮ วันนี้หลวงพ่อกเทศน์ดีสุดๆ
เลย ผมอยู่กับหลวงพ่อดังหลายปีหลวงพ่อกเทศน์อย่างนี้เลย ทั้งๆ ที่พูดทุกวันเห็น
ใหม่ แต่เพราะเข้าไม่ถึง

อันนี้จากนักวิชาการนี้ เขาบอกว่าอธิบายมาให้เข้าใจสิ เราสงสารนะ เราสงสาร
ที่ว่าเราจะอธิบายให้เขาเข้าใจไม่ได้ เราอธิบายผู้ที่อธิบายเข้าใจได้ เพราะเราอธิบายโดย
หลักการของเราเราเข้าใจได้ แต่ผู้รับเข้าใจไม่ได้ พอเขาเข้าใจไม่ได้ เขาก็คิดว่าคนที่
อธิบาย อธิบายไม่เป็นความจริง

แต่ความจริงคืออูฐเกาะของเขาเข้าไม่ถึง พอเข้าไม่ถึงปีบเขาก็เลือกคิดเลือกดู ซึ่ง
ผิดซึ่งถูกตรงนี้ไม่ได้ พอไม่ได้เขาก็เถียงกลับ เขาเถียงกลับเลยว่า สิ่งที่เขาปฏิบัติไปเขาไปดู
จิตกัน โอ้โฮ สุขมาก ว่างมาก ปล่อย่างมาก ทุกอย่างมีผลหมดเลย

เขาพูดว่าแล้วปฏิบัติอย่างพวกเราเครียดมาก ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย แล้วบอกผลมันเป็นอย่างนี้ ผลมันตอบรับเป็นอย่างนี้ สิ่งที่เขาเป็นไปพอเขาไปปฏิบัติกันแล้วเขาจะปล่อยวางๆ เขาจะว่างๆ ว่างๆ มันว่างอย่างนั้น มันเป็นสามัญสำนึกมันเป็นข้อเท็จจริงของจิต

ข้อเท็จจริงของจิตตามธรรมชาติของมัน อย่างเช่น เรามีความเสียใจมาก เอาช้ดๆ เลยคนรักเราตายไป คนรักเรากลุ่มครองเราเสียไปเราจะมีความเสียใจมาก เราแทบจะเป็นจะตายเลยจริงไหม เพราะความเสียใจสุดซึ่งเลย แต่พอใช้กาลเวลาทุกอย่างมันประสานขึ้นมา ความทุกข์อันนี้มันจะจางลงไหม ธรรมดาจริงไหมมันต้องจางเป็นธรรมดา

โดยความคิดของคนความคิดที่มันทุกข์ยาก ที่มันฟุ้งซ่าน ธรรมชาติของมัน มันคิดไปพลังงานมันไปใช้แล้ว มันต้องหยุดเป็นธรรมดา มันเป็นธรรมดาของมันอยู่แล้ว ที่นี้พอเรามาศึกษาธรรมะด้วยตรรกะเห็นไหม แล้วเรามาศึกษาธรรมกัน พอจิตใจเรามันดูดีมันซึ่งในสังขารของพระพุทธเจ้า มันก็ปล่อยวางเป็นธรรมดา มันเป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องข้อเท็จจริงที่จิตมันเป็นอยู่แล้ว

นี่สิ่งที่เป็นอยู่แล้ว เขาเรียกว่าสมมุติใจ เป็นโลกียะ เป็นเรื่องข้อเท็จจริงทางจิต แต่พวกเรายังไม่ได้ปฏิบัติ ปฏิบัติยังไม่ถึงจุดนั้น พอมาเจออาการที่มันหยุดโดยธรรมชาติของมัน มันว่างๆ อย่างนี้ ก็บอกว่านี่ใจสมาธิ ทั้งๆ ที่ไม่ใช่ ไม่ใช่ซะ ความว่างอย่างนี้ ไม่ใช่สมาธิซะ

ถ้าเป็นสมาธิ คนที่เป็นสมาธิจะรู้ว่าเราเป็นสมาธิ ที่นี้พอเขาว่างๆ โดยความเข้าใจผิด เขาว่าเป็นสมาธิซะใหม่ แต่เวลาเขาไปถามอาจารย์ ว่าอาจารย์ทำอะไรต่อมันว่างๆ ว่างๆ เห็นไหมมันไม่เป็นสมาธิแล้ว พอเป็นสมาธิแล้วเราจะรู้ว่าเราเป็นสมาธิแล้ว จิตเรา จะมีความรู้สึกที่เราได้สัมผัส

นี่ไปถึงว่ามันว่างๆ สบายๆ เราจะบอกว่าผู้สอนยังไม่รู้จักสมาธิเลย แล้วก็ไปบอกเขาให้ดูจิตจนมันปล่อยวาง มันว่าง พอปล่อยวางมันว่างเป็นโลกไร้ใหม่ พอเป็นโลกเขาบอกว่าให้ดูไปมันจะเกิดอาการ มันก็เหมือนเราเราเพิ่งไปที่ถนนเวลาแดดกล้าๆ สี แดด

กล้าๆ เรานั่งมองที่ถนนสิถนนมันจะมีไอแดด มันจะมียับแดด มันจะมีรูปร่างเป็นไอ เป็นกลุ่มควันของมัน

จิตเราเพ่งอยู่เฉยๆ มันเป็นอย่างนั้น มันจะเกิดภาพ เกิดการกระทำต่างๆ แล้วพอเกิดภาพอย่างนั้นเขาว่ามันเป็นปัญญานะ ไม่ใช่! ไม่ใช่! นี่ไงเราจะพูดว่าทางวิชาการที่เขาไปปฏิบัติกัน เขาจะยืนยันกันว่ามันถูกต้อง มันว่าง มันปล่อยวางหมดเลย มีความสุขมาก มีความสุข

เหมือนคนรักเราตายไป ทุกข์มากแสนสาหัสเลย แต่กาลเวลามันทำให้เราหายขึ้นมาได้ โดยธรรมชาติของมัน แล้วนี่ก็เหมือนกันเวลาเราฟังชานเราทอดทิ้งศาสนา เราเป็นชาวพุทธกันแท้ๆ เลยแต่เราทอดทิ้งศาสนา เราไม่สนใจเลย แล้วยังสบประมาทด้วยนะ

ทางโลกเขาจะมองมาที่พระว่าพระเป็นผู้ที่ไม่สู้สังคม หลีกหนีสังคมมา โดยกิเลส มันเยาะเย้ยถากถางอยู่แล้ว มันเชื่อทิ้งศาสนาด้วยไม่เห็นด้วยกับการที่ประพฤติปฏิบัติด้วย มันก็กระด้าง แต่พอเรามีความทุกข์แล้วมีพระองค์หนึ่งมาเสนอทฤษฎีที่มันเรียบง่ายเราคิดว่าเราพอทำได้มันก็ตื่นเต้น พอไปทำเข้า โอ้โฮ ว่างๆ เห็นไหม

เริ่มต้นเราก็ทอดทิ้งศาสนาเราก็ไม่สนใจมัน เวลาเราจะปฏิบัติมัน เราก็ปฏิบัติโดยโลกโดยกิเลสเสีย แล้วยังบอกว่าเป็นนี้เป็นคุณธรรมด้วย แต่ถ้าเป็นความจริง เป็นความจริงครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง พอเป็นความจริงความจริงมันจะเกิดของมันขึ้นมา แล้วความจริงอันนั้นเราได้มาได้อย่างไร

อย่างเช่นเราทำงานกัน เราจะประสบความสำเร็จทำงาน เราต้องลงทุนลงแรงขนาดไหน คุณติเราจบการศึกษาไปด้วยกัน เวลาเราทำงานมีดาวรุ่งคนไหนที่ทำแล้วประสบความสำเร็จ ในรุ่นๆ หนึ่งมันจะมีก็คน หน้าที่การงานเห็นไหมมันยังมีเชาว์ปัญญาของมัน แล้วนี่เราปฏิบัติกันเราลงทุนลงแรงขนาดไหน มันจะเป็นขึ้นมาได้ขนาดไหน แล้วจะบอกว่าง่ายๆ ง่ายๆ อย่างนั้นมันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลย

เขาบอกว่างๆ เราพยายามอธิบายให้เขาเข้าใจนะ ทั้งๆ ที่เราสงสัยเขามาก สงสารตรงไหนรู้ใหม่ สงสารคือเราพยายามชักนำมาให้ถูกทาง ที่เราสลดสังเวชอยู่ในปัจจุบันนี้ เราสลดสังเวชที่ว่าพวกเราโดนเขาชักนำไปในทางที่ผิดทาง

มันเหมือนเราเป็นอาจารย์สอน เราเป็นครูสอนเด็ก แล้วเด็กมันศึกษาทฤษฎีที่ผิด พวกเราจะเศร้าใจใหม่ เพราะมันศึกษาทฤษฎีที่ผิดมา การกระทำของมันเริ่มต้นกระบวนการมันผิดแล้วเป้าหมายจะถูกได้อย่างไร แล้วทฤษฎีมันผิดมาแล้วกระบวนการมันผิดไปแล้ว แล้วหลักความจริงของศาสนามันจะเหลืออะไรไว้ใหม่

ทีนี้เราก็เป็นส่วนประกอบหนึ่งในศาสนาใหม่ เราพูดความจริงอย่างนี้เขาหาว่าเรารุนแรงๆ แต่ความจริงมันไม่ใช่เราซึ่งถูกซึ่งผิด เราก็เป็นนักวิชาการคนหนึ่งในวงการวิชาการทางศาสนาเราก็สามารถชี้ได้ว่า ถูกผิดเราก็มีสิทธิ์จะชี้ได้ เราชี้ไปแล้วทำไมว่าเรารุนแรง ทำไมว่าเราไปโจมตีคนอื่น เราไม่ได้โจมตีใครแต่เราชี้ความถูกต้องความผิดของข้อเท็จจริงนั้น เราไม่ได้ว่าใครนะ เราว่าถึงทฤษฎีตามข้อเท็จจริงที่ประพฤติปฏิบัติกัน

ฉะนั้นสิ่งที่บอกว่างๆ ว่างๆ เราจะบอกว่าวุฒิภาวะของเขาเข้าไม่ถึงสังขารม แต่พอเขาได้สัมผัสอารมณ์อันนั้นเขาเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม ถ้าทางศาสนาเขาเรียกว่าสังขารมมันไม่ใช่ความจริง เป็นสังขารเป็นข้อมูลของจิตไม่ใช่ตัวจิต แต่พอจิตสงบเข้ามามันจะเป็นตัวจิตเห็นใหม่ มันต้องเป็นภาวสวะ

เมื่อวานมีคนมาถาม ลูกศิษย์เขานี้แหละ พวกนี้พวกผู้หญิงพวกพยาบาลเขาเขียนขึ้นมาเลยบอกว่า จิตเวลาเราภาวนาไปจิตมันเห็นนิมิต ว่าตัวเราไปนั่งอยู่กลางดวงอาทิตย์ นั่งอยู่กลางดวงอาทิตย์เลยแล้วจะอย่างไรต่อไปให้พ้นจากกิเลส

เราก็บอกว่าถ้าทางวิทยาศาสตร์มันเป็นไปได้ที่ว่าจะไปนั่งอยู่ในดวงอาทิตย์ พลังงานของมันร้อนขนาดนั้นอะไรเข้าไปไม่มีเหลือหรือมันเผาไหม้หมด แต่ในทางนิมิตเป็นไปได้ ในทางนิมิตเพราะมันไม่เป็นความจริง

คำว่านิมิต นิมิตคือเป้าหมายบอกเหตุไม่ใช่ความจริง ถ้านิมิตเป็นอย่างนั้นบ๊อบเขาบอกว่าทำอะไรถึงจะพ้นจากทุกข์ได้ พ้นจากภพไป เราบอกว่าสิ่งที่เห็นเราขเลย นิมิต

ที่เห็นนะเห็น โดยนิมิตความเป็นจริงอันหนึ่ง เห็นโดยอุปาทานอันหนึ่ง เห็นโดยสัญญา อารมณ์อันหนึ่ง เห็นโดยกิเลสตัดหาคความทะยานอยากอันหนึ่ง เห็นโดยสิ่งที่มารมา หลอกอันหนึ่ง

นิมิตที่เห็นเรามีมูลฐานที่เห็นนิมิตเยอะเยอะเลย จิตหนึ่งเดียวนี้แหละ แต่การเห็น ข้อมูลมันเห็นแตกต่างมหาศาลเลย ทีนี้ถ้าแตกต่างมหาศาลมันอยู่ที่ครูบาอาจารย์จะเป็น หรือไม่เป็น ถ้าครูบาอาจารย์เป็นนะเราต้องกลับมาที่พุทโธ กลับมาที่ผู้รู้ นิมิตผู้รู้เห็น นั้น ถ้ากลับมาที่นี้บีบถ้านิมิตของปลอมมันจะดับไป นิมิตของจริงมันจะอยู่ นิมิตของปลอมมันจะดับไปๆ

ถ้าเห็นนิมิตนะ เพราะนิมิตใครไปเห็น สิ่งที่ดับไปเหลือไว้คือภพ เขาบอกนี่ไงที่จะละกิเลสที่จะพ้นจากกิเลสได้ ใจตัวนี้มันจะละพ้นกิเลสได้ ที่ละกิเลสได้เพราะอะไร เพราะเป็นสัมมาสมาธิ ได้เข้ามาที่สมาธินี้ไง การเห็นนิมิตจิตมันกระบวนการเขาเรียก กระบวนการของจิตที่มันจะเปลี่ยนแปลง กระบวนการของจิตโดยปกติเราเป็นปุถุชน จิตสามัญสำนึกเราเป็นอย่างนี้

เราจะเห็นโดยข้อเท็จจริงเป็นปกติของความรู้ความเห็น โดยอายตนะ แต่พอจิตมันเข้ากระบวนการของจิตเราพุทโธหรือเราภาวนาไปกระบวนการของจิตมันเริ่มละเอียดเข้ามา โดยข้อเท็จจริงแล้วเราจะบอกเลยนะในทางหลักของศาสนาว่ามนุษย์เรามีกายกับใจ เราจะแบ่งว่ากายกับใจแยกกันตายตัวเลย ไม่ใช่ ไม่ใช่

ในปัจจุบันนี้กายกับใจ ในศาสนาบอกเรื่องกายกับใจ แต่กายมันขังใจไว้ ใจนี้ อุปาทานยึดกายไว้ ระหว่างกายกับใจมันสมานกันมันเกี่ยวเนื่องกันจนเป็นอันเดียวกัน ไม่แยกหรอก ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมา มันปล่อยวางเข้ามามันถึงมีอาการรับรู้

อาการรับรู้ถ้าเป็นอัปปนาสมาธิมันปล่อยกายเลย คือจิตสงบเข้ามาจนไม่รับรู้เรื่อง กายได้ ไม่รับรู้เลย จิตเป็นอิสระเลยโดยตัวของมันเอง แต่ถ้ามีสมาธิรับรู้นะ แต่ถ้าไม่เป็นสมาธิมันไม่รู้หรือมันเป็นสัญญาอารมณ์ทั้งนั้น ถ้าเรากำหนดพุทโธจนจิตมันสงบเข้ามา ถ้าจิตเห็นและภาวนาไปจนเห็นนิมิตว่าตัวเองไปนั่งอยู่กลางดวงอาทิตย์

เขากล่าวปัญหาแล้วเราจะภาวนาอย่างไรให้พ้นจากกิเลส ให้พ้นจากภพชาติ คำว่า พ้นจากภพชาติมันก็ต้องทำความสงบเข้ามาที่ตัวภพนั้น คือตัวสมาริ นั้น เพราะตัวภพคือ ตัวสถานที่นั้นมันจะทำลายตัวมันเองเพื่อให้พ้นจากภพชาติใช่ไหม ภพชาติไปทำลายที่อื่นไม่ได้เลย ไปทำลายที่อื่นไม่ได้ ไปทำลายที่อื่นคือเป้าหมายที่ผิด

คุณิเรตอบใจหทัยผิด เราใช้หนีผิด เรากู้หนีบุคคลคนหนึ่งเราไปใช้หนีให้บุคคลอีก คนหนึ่งมันจะปลดหนี้เราได้ไหม มันเป็นไปได้ไม่ได้ เรากู้หนีสินกับใครมาเราใช้ให้กับ บุคคลคนนั้น ภาวะตัวจิต ปฏิสนธิจิต ตัวที่วิฆชาตัวที่พาเกิดพาดายคือตัวต้นเหตุ .

ฉะนั้นเราจะชำระล้างมัน เราก็ต้องกลับมาที่ตัวต้นเหตุ นี่ใจสมาธิถึงมีความสำคัญ อย่างนี้ใจ แล้วถ้าเป็นสมาธิคนที่ปฏิบัติมาแล้วสมาธิมันแก้กิเลสไม่ได้ก็รู้ๆ กันอยู่ ถ้า ปฏิบัติเข้าไปมันก็เห็นของมันอยู่สมาธิมันแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิเราก็ไม่มีพื้นที่ที่จะเริ่มต้นทำงานการชำระกิเลสที่ไหน

ฉะนั้น บอกว่าว่างๆ ว่างๆ มันไม่ใช่สมาธิ หมายถึงคำว่าไม่ใช่สมาธิมันเป็น ความคิด ความคิดไม่ใช่จิต! ความคิดไม่ใช่จิต! เราดูความคิด ความคิดเกิด ความคิดดับ ความคิดเกิด ความคิดดับไปมันก็ว่างๆ เราคิดให้มันว่างใจ พอคิดให้ว่างแต่ตัวจริงคือไม่ ว่าง อย่างเราใช้ให้วุ่นวายให้คนอื่นไปทำงานแทนเราไม่ใช่เรา

นี่นี่พอกคนอื่นไปทำงานรับผิดชอบไหม ถ้ารับผิดชอบเราเป็นคนสั่งไปเราต้อง รับผิดชอบใช้ไหม นี่ก็เหมือนกัน จิตมันใช้ความคิดไปทำงาน ความคิดมันก็ไปทำงาน อ้าว แล้วพอความคิดไปทำงานมันก็ทุกข์มันก็ยาก ถ้าคนมัน ใจอยู่มันก็รับผิดชอบไปหมด แต่ถ้าคนมันฉลาดอยู่มันก็สลัดทิ้ง ผู้ที่ไปทำงานก็ไปทำงาน ตัวเราก็เป็นตัวเรา มันก็สลัด ทิ้งมันก็ปล่อยวางได้ ปล่อยวางความคิดแล้วตัวจิตละเป็นสมาธิหรือยัง

นี่นี่ที่ว่าว่างๆ ว่างๆ ของเขา มันเป็นว่างๆ ว่างๆ ที่เขาคิดให้ว่าง ความคิดที่มันคิด แล้วมันทุกข์ใจ เหมือนเฟื่อง จักรของเฟื่องถ้ามันหมุนเข้าไปมันก็ต้องให้พลังงานของมัน ไป ถ้าเฟื่องนั้นมันหยุดละ เฟื่องเป็นเฟื่องใช้ไหม แต่สิ่งที่เป็นเฟื่องมันไปจากไหนละ มัน ไปจากจิต พอไปจากจิตเพราะความว่างของเขา ความว่างของเขามันว่างอย่างนั้น

ถ้าพูดถึงคนมีวาสนาจะมันพิจารณาของมัน มันดูของมันแล้วจิตเป็นสมาธิขึ้นมาได้ มันก็เป็นมิจฉาสมาธิ มิจฉาเป็นสมาธิเพราะอะไร เพราะคำว่ามิจฉา-สัมมา สัมมาทิวทิวที่มีปัญญาที่มีความรู้ที่มีความเห็นที่ถูกต้อง ความที่ถูกต้องผลที่เกิดขึ้นมา มันจะไปถูกต้องชอบธรรม

ถ้าทุกความเห็นของเราเป็นมิจฉาลึ่งที่เกิดขึ้นเป็นสมาธิด้วย แต่เพราะความเห็นผิดของเรา เริ่มต้นกระบวนการความเห็นผิดของเราต้นมันคคเห็น ไหมมันก็ต้องปล่อยวางไว้ อย่างนั้นโดยที่มันเป็นมิจฉาสมาธิ ถ้าทำได้นะ ถ้าทำได้คำว่ามิจฉามันจะไม่เข้าองค์ประกอบของมันของมรรค ถ้าเป็นสัมมา มันจะเข้าองค์ประกอบของมรรคเพราะมันเป็นสัมมา เพราะมันเป็นความถูกต้องใช้ใหม่

อย่างเงิน อย่างเบงก์ปลอมเอาไปใช้อะไรได้ เบงก์ปลอมเราเอาไปหลอกใช้ได้ ใช้ใหม่ คนที่โง่คนที่เขาไม่เข้าใจเบงก์ปลอมเราสามารถเอาไปแลกเปลี่ยนสินค้าได้ แต่คนที่เขารู้จริงเขายอมรับเบงก์ปลอมไหม คำว่ามิจฉากับสัมมาก็ตรงนี้ โง่เบงก์แท้ เบงก์จริงกับเบงก์ปลอม

ถ้าเบงก์ปลอมขึ้นมา สมาธิเหมือนกัน ถ้าเป็นมิจฉาขึ้นมา ทั้งๆ ที่มันก็เหมือนเบงก์เหมือนกัน แต่เพราะมันเป็นของปลอม ของปลอมเพราะอะไรเพราะมันขาดสติ เพราะสติไม่เข้าใจ พอสติไม่เข้าใจ อย่างเช่น คุณดูของเราที่มีคุณค่า เวลาเราเก็บเราเก็บไว้ที่ไหน เราเก็บไว้ที่ที่ปลอดภัยใช้ใหม่ แล้วของที่มีค่าเราทิ้งไว้นอกบ้านมันจะปลอดภัยไหม

นี่ไงถ้ามีสติ สติสัมปชัญญะ สัมมาสมาธิคือความปลอดภัย คือความชอบธรรม สิ่งที่ชอบธรรมทำอะไรมันก็ชอบธรรมไปหมด ถ้าของเราไม่ชอบธรรมเอาไว้หน้าบ้านเอาไปไว้ต่างๆ มันเป็นของ ทั้งๆ ที่ของเรามีค่าเรายังไม่รู้จกว่ามันมีค่าหรือไม่มีค่าเลย เราไม่รู้จกเก็บรักษาเราไปทิ้งไว้ให้มันสูญหายไป พอสูญหายไปแล้วเป็นไง แล้วก็มาเสียใจทีหลัง

พูดถึงกระบวนการของมันเยอะนะ กระบวนการเราถึงบอกว่ากระบวนการของจิตที่มันเปลี่ยนแปลงเราไม่ได้คิดว่าเรา อย่างกระบวนการที่เขาสอนว่างๆ ว่างๆ มันสูตร

ตายตัว ทฤษฎีที่ตายตัว ทุกคนนึกให้ว่างก็คือว่าง ก็มีอยู่สูตรเดียว คุณจิตให้ว่างไป ทุกคนคิดให้ว่างก็คือว่าง

เหมือนอาหารในท้องตลาดมีอยู่อย่างเดียวนิดเดียว ประชาชนในประเทศนั้นคงแบบว่าไม่มีปัญญาเลยหรือ ทำไมดักคานกินแต่ของชนิดเดียวอยู่อย่างนั้น ไม่รู้จักเปลี่ยนแปลงกินอย่างอื่นบ้างเลยหรือ

นี่ก็เหมือนกันเราจะบอกถ้าเราเข้าใจกระบวนการของจิตที่มันจะเปลี่ยนแปลงนะ กระบวนการของจิตที่เปลี่ยนแปลงเช่น ครูบาอาจารย์ของเราสอนพุทโธๆ พุทโธๆ มันเป็นสมมุติทั้งนั้น

เราพูดกับโยมนะเวลาที่เขามาถามเรื่องการกรวดน้ำเรื่องอะไรต่างๆ เรื่องพิธีกรรมเราบอกเขาของหลอเด็ก เราบอกโยมเลขของหลอเด็ก ถ้าพูดว่าเป็นของหลอเด็ก โดยปรมาัตถธรรมนะ แต่ถ้าเป็นประเพณีวัฒนธรรมนี่ของจริงแต่เป็นของหลอเด็ก

อย่างเช่น กรวดน้ำเขาบอกว่าการกรวดน้ำพวกเราทำบุญกุศลแล้วเราต้องกรวดน้ำเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับเจ้ากรรมนายเวร ให้กับปู่ย่าตายาย ให้กับญาติโกโหติกาของเรา แต่เพราะเราห่างกับศาสนาจิตใจเราไม่มั่นคงจิตใจเราออกแวกมาก เขาถึงต้องเอาน้ำมารินแล้วให้เราฟังที่น้ำนั้นให้จิตใจเรามั่นคง

ถ้าจิตใจเรามั่นคงอุทิศส่วนกุศลมันได้ชัดเจน แต่ถ้าคนที่เขาทำอย่างพระกรรมฐานของเรามันทำจนคล่องชำนาญการแล้วพอให้พรปั๊บเขานึกเลย พอนึกเลยมันเป็นของจริงตัวจริง ตัวจริงคือตัวใจใจ อย่างกรวดน้ำ ความปรารถนาเขาก็จะให้เราฟังน้ำให้จิตมันมั่นคงเท่านั้น แต่ตัวกรวดน้ำไม่มีบุญหรอก

บุญมันเกิดจากการเสียสละทานนะ ถ้าบุญมันเกิดจากการกรวดน้ำรินน้ำ เราไปเอาน้ำมารินกันทั้งวันเลย เอาน้ำมารินกันแล้วก็อุทิศทั้งวันเลย กูจะรินทั้งวันเลย เพราะกูได้บุญแล้ว กูไม่ต้องลงทุนด้วย แล้วมันจะเป็นบุญไหม แล้วหลอเด็กไหม เขาหลอ

คำว่าพระพุทธเจ้าท่านวางธรรมวินัยไว้ วางประเพณีวัฒนธรรมไว้ ท่านหลอคนที่ที่ไม่เข้าใจให้มันพัฒนาขึ้นมามันเหมือนกับว่าประเพณีวัฒนธรรมสอนเด็กๆ สอนคนที่

ห่างไกลแล้วให้เข้ามาใกล้ศาสนา ถึงที่สุดแล้ววัฒนธรรมทั้งหมดเลย วางหมดเลย นี่เป็นสิ่งที่เป็นประเพณีวัฒนธรรมมันหลอกเด็ก

หลอกเด็ก คือหลอกใจเรายังที่ยังเด็กๆ ใจ ยังโง่อยู่ต้องเอาวัฒนธรรมประเพณีนี้หลอกมันให้มันรู้จักพัฒนาของมัน พุทโธก็เหมือนกัน พุทโธก็หลอกเด็ก หลอกใจมึงใจมันจี้เกียด พุทโธๆๆ ท่องบ่นไว้ พุทโธนี้สมมุตินะ พุทโธต้องนึกเอา แต่เวลาครูบาอาจารย์หลวตาท่านพูดประจำ พุทโธสะท้อน ๓ โลกธาตุ นึกพุทโธคำเดียวสะท้อนถึงกามภพ รูปภพ อรูปภพเลย

เพราะในจิตในจักรวาลในวิภวณเรา ทุกคนปรารถนาถึงซึ่งที่สุดแห่งทุกข์ แล้วทุกคนแม้แต่นึกถึงพุทโธคำเดียว พุทโธคือ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันสะท้อนถึงคนที่ต้องการปรารถนาทุกๆ คนใหม่

อนาถบิณฑิกเศรษฐีไปเยี่ยมญาติ แล้วก็เห็นว่า บ้านเขาทำงานกันมหาศาลเลย

“นี่เขาทำอะไรกัน” นึกว่ามีงานเลี้ยง

“ไม่ใช่ จะเลี้ยงพระพุทธรเจ้าพรรุ่งนี้”

“ฮ้า พุทธะหรือ”

อนาถะนอนไม่ได้เลย ตื่นตลอดเวลาจะไปเฝ้าพระพุทธรเจ้าให้ได้ ญาติบอกไม่ได้พรรุ่งนี้เช้าก่อน มันเร่าร้อนมาก เพราะอะไรเพราะแรงปรารถนา เพราะตั้งอธิษฐานมา

แล้วคำว่าพุทธรทุกคนสมัยก่อนพุทธรกาลทุกคนต้องการตรงนี้มาก แต่ไม่มีใครรู้จักพุทธร แล้วพุทธรอยู่ที่ไหนไม่มีใครรู้จัก

ถ้าไม่มีพระพุทธรเจ้าขึ้นมาไม่มีใครรู้จักหรือ เพราะพระพุทธรเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว พระพุทธรเจ้าเป็นคนสอนถึงจะรู้จักพุทธร พุทธรคืออะไร พุทธรคือ ธาตุรู้ สสารรู้ จิต วิญญาณนี้เป็นสสารอันหนึ่งนะธาตุรู้

“ชาตुरू” เป็นนามธรรมที่เราไม่เห็นแต่พระพุทธเจ้ารู้ พระพุทธเจ้าเห็น พระพุทธเจ้าเข้าไปถึงจุดนี้ได้ พระพุทธเจ้าถึงเอาตรงนี้มาชำระกิเลสได้ ตั้งแต่ บุปเพนิวาसानุสติญาณ

บุพเพนิวาसानุสติญาณจิตสงบเข้าไปแล้วเข้าไปเห็นข้อมูล เข้าไปถึงจิตถึงภว สวะถึงภพ ถึงจิตเดิมแท้ พอเข้าไปแล้วยังทำอะไรไม่ได้ ทั้งที่เข้าไปรู้ไปเห็นก็ยังจับอะไร ไม่ได้ เหมือนเราโก๋ได้พลอยยังงะๆ งะๆ อยู่ พอถึงลึกเข้าไปอีก จุตูปปาทญาณ โก๋ได้ พลอย พลอยมันยังเอาไปซื้อไปขายแลกเปลี่ยน ยังไม่ได้้อีก อาสวัภยญาณทำลายหมด เลย ทั้งโก๋ทั้งพลอยมันเป็นคุณธรรมทั้งหมดรวมตัวเป็นมรรคญาณทำลายกิเลส นี่ไง นี่ พุทธะ

ถ้าพูดถึงทางโลก พูดถึงสมมุติเราจะบอกสมมุติก่อนว่าพุทโธนี่ก็สมมุติ ถ้าจิตใจของเราเป็นโลก เราจะไม่เข้าใจอะไรเลย แต่คำว่าสมมุติ เพราะถ้าเขายืนยันกันด้วย ข้อเท็จจริงว่าพุทโธก็สมมุติเพราะนึกขึ้นมา นึกขึ้นมาเพราะอะไร เพราะจิตใจเรามันเป็น กิเลสค้นหาความทะยานอยาก จิตใจเราหยาบช้า เราถึงไม่รู้สิ่งใดมีคุณและไม่มีคุณ

จิตใจที่มีคุณประโยชน์ จิตใจของครูบาอาจารย์ที่ท่านเข้าถึงธรรม ท่านกราบ พระพุทธเจ้าด้วยหัวใจ ท่านจะเทิดทูนบูชาไว้สุดหัวใจ มันอยู่ที่วุฒิภาวะของใจ ที่ใคร เห็น ใครมีมุมมองของใคร มุมมองของค้นหาความทะยานอยากมันจะมุมมองว่าเป็น สมมุติ ไร่สมมุติ สมมุติเพราะอะไร สมมุติต้องสอนผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เพราะเราก็ดู จากสมมุติ ทั่วๆ ที่พูดเมื่อก็ที่ว่ากายกับจิตเป็นอันเดียวกัน

ในเมื่อเกิดเป็นสถานะของมนุษย์แล้วกายกับจิต ลมหายใจขาดเท่านั้น จิตกับกาย ถึงแยกออกจากกันเพราะจิตออกจากร่าง ทำบุญกุศลเราจะพูดกันประจำเลยว่าคนทำชั่ว พวกไอ้คอร์ปชั่นทำไมเวรกรรมมันไม่ให้ผลมันสักที แต่เวลาจิตลมหายใจมันขาดมัน ต้องให้ผลทันทีเลย เพราะมันต้องไปตามอำนาจาสนา ตามเวรตามกรรมของมัน

แต่ในปัจจุบันเหมือนสิทธิใจ เหมือนสิทธิวาระยังไม่จบ สิทธิในชีวิตนี้ที่เราได้ ชีวิตนี้มาเพราะบุญกรรม เพราะเราสร้างกรรมดีมาเราถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ที่นี้เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วสิทธิที่เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์เรายังไม่ตายใช่ไหม บุญเก่ามันเสริมเราอยู่

วันไหนชีวิตเราขาดตุ่มมันไปตามแรงขับแล้ว สถานะที่เราได้มาจบ มันต้องเป็นสถานะใหม่ที่เราสร้างเวรสร้างกรรมกันมา

เราจะบอกเลยว่าทำไมคนทำชั่วมันยังไม่ได้รับผลเสียที เราทำดีเกือบตายทำอยู่อย่างนั้นแล้วผลดียังไม่ได้สักที มองข้ามชะ การเกิดถ้าทางโลกเกิดแล้วเป็นทุกข์ แต่ในทางพุทธศาสนาก่อเกิดเป็นการเกิด การเกิดอริยทรัพย์ มนุษย์ สติธิของความเป็นมนุษย์เกิดยากมาก

ในพระไตรปิฎกบอกไว้เลยเหมือนเต่าตาบอดมันอยู่ในทะเลแล้วมันโผล่หน้าขึ้นมาแล้วมันมีบัวอยู่อันหนึ่ง ถ้าอำนาจวาสนาเต่าตาบอดมันได้โผล่ขึ้นมาในบ่วงนั้นเราถึงได้เกิดมานั่งอยู่นี่ไง แล้วสติอันนี้มันสำคัญใหม่ สำคัญที่ว่าสติอันนี้ โจรมันเกิดมาเป็นมหาโจรมันก็ไปปล้นไปทำลายเขา

แต่เวลามหาบุรุษเกิดขึ้นมา เกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกันสร้างสมบุญญาธิการ ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในโลกนี้มหาศาลขนาดไหน ชีวิตหนึ่ง แล้วชีวิตนี้เรามาปฏิบัติชีวิตนี้เราเอาจริงเอาจังเราสามารถพลิกแพลงเราสามารถเห็นจิตของเราแล้วเราทำลายอวิชชาให้จิตนี้พ้นจากแรงขับของกิเลสมันเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์มากเลย

นี่เราจะบอกว่าชีวิตสำคัญตรงนี้ แล้วเราว่าเราเกิดมาแล้วไอ้ที่เกิดมานะนี่เลยที่ออกไปทำมาหากิน มันทุกข์ยากเพราะอะไร เพราะเราโง่โง่ เราไปยึดไว้เองไง เราทิ้งมันสิทิ้งมันแล้วเราหาความจริงในร่างกายเรา อยู่ที่ไหนก็อยู่ได้ อยู่ป่าก็อยู่ได้ แต่นี่เราเป็นห่วงเองว่าชีวิตเราจะอยู่กันไม่ได้เราต้องมีอาชีพ

แต่ถ้าเป็นอย่างภิกษุนี้เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง มีบาตรใบเดียว เราเคยพูด เราเคยไปเทศน์กับบ้านนอกไง ชุรงค์ก็ไปเราก็บอกเขาให้ประพฤติปฏิบัติไม่ให้ทุกข์ยากกับปัจจัย ๔ เขาสวนกลับมาเลย ก็พวกหนูไม่เหมือนหลวงพ่อนี่ เพราะหลวงพ่อก็มีหม้อวิเศษ เขาก็เต็มๆ พวกหนูมันทุกข์ เวลามันย้อนกลับมาพูดไม่ออกเลยนะ

นี่ใจความคิดของโลก ก็หลวงพ่อก็มีหม้อวิเศษ แต่สำหรับเราบาตรเห็นใหม่ บาตรมันหมายถึงอาหาร นี่หม้อวิเศษ นี่หม้อวิเศษเราก็ออยู่ในศีลในธรรม ถ้าเราไม่ประพฤติ

ปฏิบัติอยู่ในศีลในธรรมหม้อวิเศษ มันจะวิเศษไหม นี่ถ้าพูดถึงเห็นไหมเราเอง เราออกไปทุกข์เอง ถ้าเราฉลาดขึ้นมา เราฉลาดอยู่ที่ตรงไหน สิ่งที่ได้มาเราเกิดตาย เกิดตายกันมาไม่มีต้นไม่มีปลาย

การครองเรือนการมีชีวิตอยู่การเกิดเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกกันไม่มีที่สิ้นสุด เราเคยเกิดแล้วตายอยู่อย่างนี้มาแล้วไม่รู้เท่าไร แล้วเราก็มารู้เรื่องเดิม แต่เราก็ตื่นเต้นว่าของใหม่ เราเป็นวัยรุ่นอยากจะมืออยากจะทำให้ประสบความสำเร็จ เอ็งตายทิ้งอย่างนี้มาหลายรอบแล้ว ของเก่าๆ เอ็งทั้งนั้น แต่เอ็งไม่รู้เอ็งไม่เห็น กิเลสมันบังไว้อย่างนี้ แล้วเราไม่รู้หรือ

แต่ถ้าเราเอาชีวิตนี้มาประพฤติปฏิบัติเห็นไหมแล้วถึงความจริงของเรา เราจะเห็นข้อมูลของมัน แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติแล้วมันไปไม่ถึงที่สุด อันนั้นก็เป็นวาสนาบารมีนะที่ เราจะต้องเพิ่มเติมเสริมขึ้นไป สิ่งที่เราเสริมขึ้นไปเห็นไหม กระบวนการที่มันจะเปลี่ยนแปลงมันมีเยอะ เยอะเพราะอะไร เยอะเพราะการกระทำของเราบาปบุญกุศลของเรา มันมีหลากหลายมาก

ที่นี้ประสบการณ์ของจิตที่มันเปลี่ยนแปลง คุณดูอย่างเราทำสวนครัวเห็นไหม ทั้งสวนเลยทั้งแปลงผักเลยเวลามันเกิดขึ้นมาต้นยังไม่เท่ากันเลย ใบก็ไม่เท่ากัน ทุกอย่างก็ไม่เท่ากัน ทั้งๆ ที่น้ำทำอากาศเหมือนกัน ปุ๋ยเหมือนกันทำไมไม่เท่ากัน

แล้วจิตของเรามันเหมือนเมล็ดพันธุ์อันหนึ่ง เวลาเกิดขึ้นมาคุณก็ฝักมันแทงยอดขึ้นมาเห็นไหมมันจะมีกระบวนการของมัน กระบวนการของจิตที่มันจะพิจารณาไป กระบวนการของมันมีระยะผ่านของมัน

ที่นี้การรู้การเห็น เวลาปฏิบัติลูกศิษย์มานั่งหลายๆ คน บางคนก็มุ่มมองเขาไม่เห็นเหมือนกัน เขาก็จะบอกว่าทำไมหลวงพ่อบอกไปยอมรับเขาละ เราบอกว่ากระบวนการทั้งหมดที่ปฏิบัติมาคิดทั้งนั้น คิดหมด! คิดหมดเลย! แต่เรายอมรับ เรายอมรับเพราะอะไร

เหมือนเราเป็นโค้ชใช้ไหม เราต้องการช่างเผือก แล้วเอ็งเอาเด็กมาฝึกเอ็งจะบอกเด็กฝึกตั้งแต่ต้นได้ไหม ไม่ได้ ก็เด็กมันไม่เป็น เราเห็นแววของมัน เราเห็นแววช่างเผือก

แต่ข้างเผือกยังเล่นอะไรไม่เป็นเลย เราต้องเอาข้างเผือกมาขัดเกลา ต้องเอาข้างเผือกมาฝึกฝน

ภวานาก็เหมือนกัน ที่เรายอมรับ เราจะขัดเกลาข้างเผือกไง กูจะคัดแปลงกูจะขัดเกลาให้มันเข้าระบบให้มันเข้าที่ แต่ไอ้พวกที่ไม่รู้บอกว่า ทำไมไปยอมรับเขาละมันผิดๆ ก็มันผิดนะสิเดี๋ยวจะแก้ให้มันถูกใจ กูกำลังจะแก้ให้มันอยู่ แต่การแก้มันก็ต้องค่อยๆ ใช้เวลา แก้จิตไม่เหมือนกับเราเล่นยิมนาสติกนะเราจะจับคัดแขนตัดขาให้อ่อนได้

จิตกูจะจับตรงไหนให้มันตัดล่ะ กูต้องเคาะให้มันรู้สึกตัวนะ กูต้องตั้งสติแล้วค่อยๆ บอกแล้วต้องให้มันจิงหวะ จิงหวะที่มันติดเราจะใช้จิงหวะอย่างไร จิงหวะหมายถึงว่าถ้าเราพูดไปมันจะเบี่ยงเบนจิตเรามันจะเบี่ยงเบนเราพูดสิ่งใดไปก็จะเบี่ยงเบน แต่ถ้าขณะจิตที่มันกำลังจ่ออยู่กับอะไรที่มันสนใจ แล้วเราสะกิดเดี๋ยวนั้นเลย มันจะรู้ตัวเลย ว่าเราไปบอกเรื่องอะไรมัน

ไอ้โฮ ไม่อย่างนั้นหลวงปู่มันเวลาท่านแก้หลวงตา ทำไมท่านต้องรอ

“เป็นอย่างไร? จิตเป็นอย่างไร?”

“จิตยังดีเรื่อยๆ” พอมาถึงที่สุด “ดีบ๊าะอะไร!” ใส่เข้าไปหงายท้อง เออะ ซ็อก! เลข

“อ้าว ไม่ดีได้อะไรก็มันว่าง มันเป็นสัมมาสมาธิ”

“สัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้าอย่างหนึ่ง สัมมาสมาธิของท่านก็อย่างหนึ่ง เพราะสัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้ามันไม่มีกิเลส ไม่มีสมุทัยบวกเข้าไป สัมมาสมาธิของท่านกิเลสเต็มหัว สมุทัยเต็มตัว สัมมาสมาธินี้บวกด้วยสมุทัยบวกด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยากมันจะเป็นสัมมาได้อะไร”

ซ็อกเลข! ซ็อกเลข! นี่การแก้จิต นี่ก็เหมือนกันกระบวนการของจิตที่มันจะเปลี่ยนแปลงมันหลากหลายมาก แล้วเวลาคำสอนของเขาให้มีกระบวนการเดียว วิธีการเดียว เฟ่งกันอยู่อย่างนั้นแล้วก็ว่างกันทีนะว่างกันที่ทั้งศาลานะ คนปฏิบัติมากมายมหาศาลแล้วว่างหมดเหมือนกันหมดเลย

เฮ้ย พระอรหันต์สำเร็จรูปมีหรือวะ เราก็ไปสั่งเลยอรหันต์กูสำเร็จรูปทั้งนั้นส่งถึงที่ พระอรหันต์ส่งถึงที่เลยนะว่างๆ เหมือนกันหมดเลย มันเป็นไปได้ เราบอกว่ามันเป็นไปได้อย่างไรตอนนี้เขากำลังเชิดชุกันมากเขาจะมีความสุขมาก เราบอกเลยนะระยะทางพิสูจน์มา กาลเวลาพิสูจน์คน เอ็งปฏิบัติกันไปเถอะเรารับประกันได้ว่าระยะเวลา กาลเวลามันจะพิสูจน์คน กาลเวลามันจะพิสูจน์ความจริงอันนั้น

ตอนนี้ปัจจุบันนี้ใจยังอยู่มันกว้างๆ อย่างนี้ เวลากิเลสมันขึ้นมาเวลาสิ่งกระทบมันขึ้นมามันจะรู้ว่าว่างหรือไม่ว่าง แต่ถ้าเป็นสัจจะความจริงนะมันจะไม่มีอะไรกระทบ เพราะเราทำลายภวสวะ ทำลายตัวภพ ทำลายตัวสสาร สิ่งนี้มีเหมือนไม่มีมันจะไม่มีสิ่งใดมากระทบเลย นี่มันจะผ่านไปได้อย่างสบายๆ เลย

ถ้ามันเป็นความจริงเห็นใหม่ อภุชกรรมสิ่งที่กิเลสจะกระทบไม่มีเลยนะมึง มันผ่านไปผ่านมาได้แต่นั่งดูมัน นั่งดูมันเฉยๆ ไม่มีอะไรกระทบเราได้ แต่ถ้ามีนะว่างๆ ว่างๆ ก็นึกให้ว่างไป หลบเอาสิหลบไปหลบมา ว่างๆ

เราถึงบอกว่ากระบวนการมันผิด พอกระบวนการมันผิดบ๊ิบเราถึงบอกว่า ทุกคนจะถามว่า พวกนี้เขาบอกว่าเขาสิ้นจากกิเลสแล้วเราเชื่อไหม เราบอกเราไม่เชื่อหรอก เราไม่เชื่อ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

เพราะถ้าเป็นพระโศคานันนะ กระบวนการของพระโศคานัน เวลาพิจารณากาย เห็นสักกายทิจฺฉิ ละสักกายทิจฺฉิได้ตามความเป็นจริงแล้ว กระบวนการการละสักกายทิจฺฉิ กระบวนการที่สังโยชน์ ๓ ตัวที่หลุดออกไปจากใจนี้ มันมีกระบวนการของมัน

ถ้ามีกระบวนการของมันคนที่ประพฤติปฏิบัติกระบวนการนั้นที่เกิดมากับเรา เราได้บริหารจัดการกระบวนการการนั้น ถ้าเราได้บริหารจัดการกระบวนการนั้น กระบวนการนั้นจนสรุปผลออกมาจนเป็นโศคานันแล้ว กระบวนการที่เราได้ประพฤติปฏิบัติมากับคำสอนของเราที่สอนคิดมันขัดแย้งกันใหม่

เพราะเราเห็นการสอนอย่างนั้น เราถึงไม่เชื่อเลยว่าเขาจะมีมรรคผลแม้แต่เสี้ยวเดียว ไม่มีแม้แต่ขี้ดิน เพราะกระบวนการอันนั้นมันเป็นไปได้ กระบวนการที่มันจะ

เป็นความจริงกระบวนการมันต้องสรุปไม่ใช่กระบวนการนะ   กระบวนการต้อง
ตอบสนองสรุปแล้วด้วย ถึงจะรู้จักจริง ถึงจะเป็นโศดาบัน

กระบวนการที่เกิดขึ้นมาแต่เราทำไม่ถึงที่สุดของมันกระบวนการนั้นเขาเรียกว่า
ตทั้งคปหวน ตทั้งคปหวนคือกระบวนการที่เกิดขึ้นชั่วคราว กระบวนการที่เกิดขึ้นมาเรา
ไม่สามารถเอากระบวนการนี้ถึงที่สุดสรุปกระบวนการนี้ได้ ถ้าเราไม่สรุปกระบวนการนี้
ได้ ผลตอบสนองไม่มี

ถ้าผลตอบสนองไม่มีปั๊บ เพราะไม่มีกระบวนการนี้เกิดขึ้นมากับเรา แต่เราเอา
กระบวนการนี้ที่สรุปไม่ได้เราไม่รู้ถึงเป้าหมาย ถ้าเราไม่ถึงเป้าหมายปั๊บเราจะรู้ได้
อย่างไรว่าอะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล

กระบวนการของมันเกิดขึ้นมาแล้วกระบวนการของมันทำลายกระบวนการของ
มันแล้วเห็นใหม่ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕
ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕ แล้วจิตสรุปรวมลง แล้วมันรวมลงอย่างไร แล้ว
กระบวนการของจิตที่มันรวมลงมาแล้วมันทิ้งธาตุ ๔ และชั้น ๕ ออกไป ทิ้ง
กระบวนการไปแล้ว แล้วจิตกระบวนการที่สรุปของมัน มันเป็นอย่างไรร

ถ้ามันเป็นเพราะกระบวนการนี้มันจบแล้ว สิ่งที่กระบวนการจบสิ้นแล้ว เหมือน
เรา เราทดสอบทำวิจัย เราทำวิจัยทุกอย่าง จนสรุปผลตอบสนองหมดแล้ว แล้วคนอื่น
บอกว่ากระบวนการอย่างของเราคิดเชิงเชื่อใหม่ มันเป็นไปได้ แล้วกระบวนการของ
เขาที่ทำอยู่มันเป็นกระบวนการเพื่อฝัน

กระบวนการเพื่อฝันเพราะมันไม่มีความจริง มันไม่มีความจริงเพราะอะไร เพราะ
มันไม่มีการกระทำไง มันเพ่งดูกันเฉยๆ มันไม่มีกระบวนการของมัน เกิดขึ้นไม่ได้
กระบวนการที่จะเกิดขึ้นได้มันต้องมีการกระทำของมัน มรรคญาณธรรมจักรมันต้อง
หมุนของมันไป

นี่ธรรมจักรมันต้องหมุนของมันไปแล้วสิ่งที่ธรรมจักรมันหมุนขึ้นมาแล้วการเพ่ง
อย่างนั้นกระบวนการของธรรมจักรแบบหน่วยกิจ หน่วยกิจที่มันส่งครบกระบวนการ

หน่วยกิจของการศึกษาที่มันจบการศึกษาหน่วยกิจมันต้องครบคะแนนแต่ว่าผลการศึกษา มันต้องไม่มีผลของมัน ต้องมีวุฒิความรู้ขึ้นมาตอบโจทย์อันนั้นได้ มันต้องมีกระบวนการของมัน

แล้วคำสอนไม่มีกระบวนการของมันแต่พยายามพูดนะ จิตมันต้องเป็นอย่างนั้น ต้องถึงฐานของจิต แล้วไอ้คนฟังเราก็สงสารนะมันฟังก็พูดเหมือนหลงฟ้อเลย ถึงสมาธิ ถึงภพ ถึงอะไร เพราะอะไร เพราะมันไปครุพักลักจำใจใหม่ เราเห็นกระบวนการที่เขาทำกัน เราเดินผ่านแต่เราไม่รู้จุดกระบวนการ

อย่างความรู้ทางการค้า ทางการค้าเขามีความลับของเขาสูตรผสมของเขาเขาไม่ให้รู้หรอก เอ็งจะได้กินแต่อาหารของเขาเท่านั้นแหละ อันนี้ไปกินอาหารของเขาไปดูของเขา กูรู้ๆ เฮ้ย ทำไมทำอย่างนั้น มันเป็นไปได้หรือไม่ได้หรือ แต่ถ้านี้ความลับทางการค้าจะ

แต่พูดถึงพระพุทธเจ้าแล้วนะซึ่งมาก พระพุทธเจ้าเวลาบอกพระอานนท์

“อานนท์ที่ไม่มีกำมือในเรา เราแบตตลอดนะ ความลับเราไม่มีนะ”

ในอริยสัจ สัจจะความจริงไม่มีความลับเลยเปิดเผยตลอดเวลาเลย แต่พวกเราทำกันไม่ถึงต่างหาก ความลับไม่มีเลยแต่ทางการค้ามันมีธุรกิจของเขาเขาต้องปกป้องผลประโยชน์ของเขาเขาไม่บอกเราหรอก แต่ในพุทธศาสนานี้ไม่มีเลย ถ้ายังมีในกำมือในเราเห็นไหม ถ้ายังมีกำมือในเรา เวลาปฏิบัติแบบหนังกำลังภายในเขาจะมีแบบว่า ไอ้สิ่งที่สุดยอดวิทหายุทธที่สุดยอดเขาไม่บอกเราหรอก เขาเอาไว้ป้องกัน

แต่พระพุทธเจ้าถ้าไม่แบ ไม่เปิดเผยชำระกิเลสไม่ได้ เพราะเวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เวลาไปเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา พระสารีบุตรไปลาพระพุทธเจ้า “เห็นควรแก่เวลาสมควรของเธอเถิด”

เวลาพระสารีบุตรบอกไม่เชื่อพระพุทธเจ้า ไม่เชื่อพระพุทธเจ้าไม่เชื่อเลย ใครถามบอกไม่เชื่อเลย พระพุทธเจ้าบอก “ทำไมถึงไม่เชื่อเรา”

เมื่อก่อนเชื่อเห็นไหมถ้ายังมีความลับอยู่ ยังมีกำมืออยู่เพราะเรายังมีคมนอนธการ อยู่เราต้องเชื่อครูบาอาจารย์ของเรา แต่คราวนี้แบมือไปแล้วต่างคนต่างแบมือมาแล้ว เราก็มีมือแบมาแล้วเราต้องไปเชื่อใคร มือเราก็มเหมือนกัน มือกูก็แบแล้ว มือเอ็งก็แบแล้ว แล้วทำไมกูต้องไปเชื่อมือมึง กูก็เชื่อมือกูนี่ไงไม่ต้องเชื่อใคร เชื่อสัจจะความจริงอันนี้ไง

พระพุทธเจ้าพูดไว้ชัดเจนมากเลย แล้วกระบวนการเวลาเขาทำมันเป็นไปได้ เราถึงเน้นย้ำนะ เน้นย้ำว่าความจริงมีหนึ่งเดียว! ความจริงมีหนึ่งเดียว! เราพูดอย่างนี้ตลอดแล้วเราไม่เชื่อการกระทำอย่างนั้น เพราะการกระทำอย่างนั้นกระบวนการมันเป็นไปได้

แต่เวลาเขาพูด เขาพูดบ่อยเดี๋ยวนี้เขาพูดบ่อยมากเลย ต้องถึงฐานของจิต ต้องมีสมาธิ แต่เมื่อก่อนไม่พูดถึงนะ ใหม่ๆ เริ่มต้นโกหกใหม่ๆ ใจ โกหกใหม่ๆ มันโกหกได้ชัดเจนใช้ใหม่ แต่พอเขารู้ทัน ความโกหกนั้นมันก็พลิกไปเรื่อย ความโกหกนั้นแบบพลิกแพลงไปเรื่อย แล้วเขาบอกในกระบวนการเขาบอกเขาพยายามจะแก้ไข

เราบอกว่าเป็นไปไม่ได้! เป็นไปไม่ได้! เป็นไปไม่ได้เพราะอะไร เพราะคนที่ไม่รู้มันจะแก้ไขอย่างไร มึงแก้ไขเถอะ ก็พยายามจะทำให้ข้อมูลนี้ให้ใกล้กับความจริงตลอด แต่เข้าถึงไม่ได้เพราะเราไม่รู้จริง ถ้ารู้จะพูดอย่างนั้นทำอย่างนั้นไม่ได้ เพราะเรารู้ว่าสิ่งนั้นมันเข้าถึงเป้าหมายไม่ได้ แล้วเราพูดออกไปได้อย่างไร

ในเมื่อถ้าพูดอย่างนั้นทำอย่างนั้นแล้วแสดงว่าไม่รู้ พอไม่รู้ก็พยายามจะศึกษาให้รู้แล้วพยายามเปลี่ยน พวกนี้มันเหมือนกับสมัยพระจอมเกล้าฯ เลย พระจอมเกล้าฯ ตอนมาศึกษาใหม่ๆ เห็นไหม ศึกษาแล้วก็หยุดอยู่เรื่องของศาสนา ก็มาค้นคว้าพระไตรปิฎกแล้วก็บวชทีหนึ่ง พอบวชเสร็จแล้วไปค้นคว้าตำรา

โอ้ ยังขาดตรงนี้ก็บวชอีกทีหนึ่งจนเป็นที่ติเตียนของมหานิกายไง ว่าพระจอมเกล้าฯ บวชซ้ำบวชซาก บวชแล้วบวชอีก ก็นี่พยายามจะแก้ไขให้ถูกใจ แต่นั่นเป็นเจตนาที่คินะ เพราะสังคมเป็นแบบนั้นไม่มีใครเป็นคนชี้แนะแล้วท่านปรารธนาดี ปรารธนาดีให้ทำอะไรใกล้เคียงธรรมวินัยที่สุด

แล้วสังคมนั้นแหลกเหลว มันไม่มีการกระทำกันแล้ว แล้วท่านพยายามทำให้ถูกต้องตามธรรมวินัยทั้งหมด มันก็เลยไปต่างกับสังคมที่เป็นอยู่อย่างนั้น ฉะนั้นพอทำไปแหม พวกเราอายุยี่สิบกว่า จะมีวุฒิภาวะอะไรมา ก็ศึกษาประสาเรา พอค้นคว้าตามพระไตรปิฎกอันนี้ถูกต้องบวชเลย เพราะเราฟังเสียงเสียดสีมาเยอะมาก

พระจอมเกล้าฯ ที่แรกท่านจำพรรษาอยู่วัดมหาธาตุนี้แหละ เวลาท่านบวชก็บวชในน้ำนี้แหละ เขาเรียกพระน้ำ ปลุกแพแล้วบวชกลางแม่น้ำเจ้าพระยา แล้วบวชสิ่งนั้นขึ้นมา แล้วพอมาค้นคว้า อ้าว อันนี้ยังไม่ได้ทำก็ บวชซ้ำอีกๆ

ฉะนั้นมันก็เหมือนกับอันนี้เลยพยายามจะแก้ไขให้ถูก ไม่มีทาง เพราะตัวเองไม่รู้ แล้วพยายามจะพูดไปตอนนี้สิ่งที่เขามาถูกศิษย์เขามา เขาพยายามจะพูดตรงนี้

มันแปลก แปลกที่คนเขามองเราว่าเรารุกราน เราต้องการเหมือนกับทำลายเขา แต่ไม่ใช่ละ เราชี้ถึงหลักทางวิชาการผิดถูกเท่านั้น เราไม่เคยทำลายใคร ไม่เคยทำลายใคร แต่เราสงสารคนทุกคน คนที่มันออกนอกกลุ่มนอกทาง แล้วกระบวนการของสิ่งที่ว่าเราจะแก้ไขให้ถูกเราบอกว่าเป็นไปไม่ได้ เหมือนกับ โปแลนด์เลย เวลาพระพุทธเจ้าสอน

“โปแลนด์ไปไหนมา” “โปแลนด์โบราณเปล่ามา” “โปแลนด์โบราณเปล่ากลับไป”

นี่ก็เหมือนกันถ้ายังเข้าไม่ถึงสัจจะความจริงอันนั้น แก้ไม่ได้ จนโปแลนด์ละทิ้งหมดเลย แล้วกลับมาปฏิบัติ ถึงที่สุดแล้วพระพุทธเจ้าไม่ได้พูดถึงพระโปแลนด์อีกเลย เพราะพระโปแลนด์รู้จริงแล้ว ก่อนหน้านั้นเขาเป็นนักวิชาการเขามีวุฒิภาวะรู้เรื่องทฤษฎีมาก แล้วสั่งสอนลูกศิษย์เคารพบูชามาก

เพราะพุดนี้เหมือนคอมพิวเตอร์เพี้ยะๆ ไม่มีผิดเลย แต่มันเป็นคอมพิวเตอร์ มันเป็นความคิด แต่ใจมันยังไม่จบ แต่พระพุทธเจ้าเห็นว่ามิบารมีใจ เวลาสอนนี้ไม่ผิดเลย โอ้โฮ ถ้าผิดทางวิชาการสมัยนั้น สมัยพุทธกาลสมัยท่องจำดีกว่าสมัยนี้อีก มันท่องจำมันสวดมนต์ สวดมนต์ใครสวดผิดคนหนึ่งสิ มันจะไม่เหมือนเขาเลย

ฉะนั้นทางวิชาการสมัยนั้นมุขปาฐะคือทางปาก คือการท่องจำ แล้วถ้าพุดผิด ก็สวดมนต์ด้วยกัน ก็พุดบาลีด้วยกันมันจะผิดๆๆ ก็คือผิด ผิดไม่ได้เลยนะ ขนาดนั้น

พระพุทธเจ้ายังบอกว่าโบลานเปล่า โบลานเปล่า แต่เวลาปฏิบัติถึงที่สุดแล้วมันเปล่าที่ไหนไม่เปล่าเลย ฉะนั้นถ้าพูดถึงว่าถ้าเขาจะแก้ไขต้องกลับมา ต้องกลับมาเอาตัวเองให้ได้ก่อน ถ้าเอาตัวเองให้ได้ก่อนให้รู้จริงก่อนแก้ไขได้

แต่ถ้ายังไม่เอาตัวเองให้รอดคนแล้วจะแก้ไขทางวิชาการไปนะเราว่ามันจะถล่ำไปเรื่อยๆ ถล่ำไปแล้วพูดถึงทางปฏิบัติเขาคิดว่าอาจารย์เขาแตกฉานมาก แตกฉานมากมีความรู้มาก การสอนกว้างขวางมาก สำหรับเรานะเศร้าใจ เศร้าใจ

ถ้าเป็นเรา ถ้าเราแตกฉานเราพยายามบิดเบือนไปเรารู้ใหม่ เพราะคำพูดที่เราพูดไปคำแรกคืออะไร แล้วคำที่เราแก้ใจนั้นคืออะไร แล้วแก้ไขไปเรื่อยๆ มันคืออะไร เราจะรู้ตัวใหม่ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เราเชื่อมั่นมากกว่าทุกคนรู้ คนทำผิดก็รู้ว่าผิด เพียงแต่เขาจะยอมรับความจริงใหม่เท่านั้นเอง

เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะในวงกรรมฐานเราเวลาปฏิบัติไปมันมีผิดเยอะไง แต่มีครูบาอาจารย์คอยแก้ไข แล้วคนที่เคยผิดมามั่นรู้ว่าเวลาเราผิดเรามีความรู้สึกอย่างไร เวลาเราผิดเราถึงบอกเมื่อก็ตั้งแต่มั่นใจใหม่กว่าคนปฏิบัติมาผิดทั้งนั้น! ผิดทั้งนั้น! เริ่มปฏิบัติแล้วจะถูกเลยไม่มี ผิดทั้งนั้น!

แม้แต่พระพุทธเจ้าเรานั่นย้ำประจำ พระพุทธเจ้า ๖ ปีผิดทั้งนั้นเลย แล้วพระพุทธเจ้าจะไปศึกษากับใครก็แล้วแต่ผิดทั้งนั้น ตอนที่ปฏิบัตินั้นผิดหมดเลย เพราะอะไร เพราะในสมัยนั้นพระพุทธเจ้า เจ้าชายสิทธัตถะไปเรียนกับเจ้าลัทธิต่างๆ เราวชใหม่ครูบาอาจารย์ที่เราทิ้งใหม่ ท่านบวชจนเป็นผู้เฒ่าผู้แก่เราจะเคารพบูชาใหม่ เราก็ต้องคิดว่าท่านมีความรู้มากกว่าเราจริงไหมมันเป็นธรรมดา

พระพุทธเจ้าพอออกจากราชวังมามันก็มีลัทธิต่างๆ มหาศาลเลย เราจะไม่ศึกษาเลยหรือ ออกมาปั๊บเราจะตั้งตัวเป็นอาจารย์เลยหรือเป็นไปไม่ได้ มันก็ต้องไปศึกษากับเขา เจ้าลัทธิต่างๆ พระพุทธเจ้าไปศึกษามาหมดแล้ว แต่การศึกษานั้นศึกษามาขนาดนั้นมันเป็นจริงไปไม่ได้เพราะความจริงยังไม่มี คำนี้สำคัญมากนะ ความจริงยังไม่มี ถ้าความจริงยังไม่มีเอ็งไปศึกษาสิ่งที่ไม่มีเอ็งว่าจะเป็นไปได้ไหม เอ็งจะรู้จริงได้ไหม พระพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าใช่ไหม

พระพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าความจริงถึงเกิดไขใหม่ แล้วพระพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแล้วความจริงมันอยู่ที่ไหน ในเมื่อความจริงยังไม่มีเอ็งไปศึกษาขนาดไหนเพราะความจริงมันไม่มีเอ็งไปศึกษาที่ไหนมันไม่มี แต่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาไขใหม่ เราเป็นไขฟองแรกเราเป็นไก่อตัวแรกที่เจาะฟองไขออกมา พระพุทธเจ้าจึงเทศนาว่าการไข

พระพุทธเจ้าบอกเราเป็นไก่อตัวแรกที่เจาะฟองไขออกมาเป็นไก่อตัวแรกเป็นศาสดาไม่มีใครเลย ฉะนั้นก่อนหน้านั้นถึงไม่มีไข แล้วไม่มี ๖ ปีไปศึกษาไปค้นคว้าของที่ไม่มีแล้วตอนนั้นพระพุทธเจ้าท่านก็ยังไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้าท่านก็ยังไม่รู้ ๖ ปีนั้นผิดหมด

แต่พอมาคืนสุดท้ายคืนวันวิสาขบูชา พอถึงที่สุดแล้วค้นคว้ามาหมดแล้ว เพราะอำนาจวาสนาสร้างมาอย่างนี้ ได้หญ้าของโสติดิยพราหมณ์มา คืนนี้เรานั่งแล้วเราจะไม่ลุกอีกเลย ถ้าไม่ตรัสรู้ก็ให้ตายไปเลย เพราะคืนนั้นมันลองผิดลองถูกมาเต็มที่แล้ว แล้วไปถึงไหนมันไม่มีใครที่จะให้เป็นที่ปรึกษาที่อะไรได้แล้ว ต้องกลับมาพึ่งตัวเอง แล้วพอพึ่งตัวเองปีบประสาธนะมันก็ดับโลกหมดเลย

แต่เมื่อก่อนเราหวังพึ่งไขใหม่ ปัจจุบันเราลองสีกไปสิ หวังพึ่งญาติ หวังพึ่งพ่อ หวังพึ่งแม่ หวังพึ่งไปหมดเลย ตัวเองไม่ได้คิดอะไรเลย พอตัดหมดเลย กูจะพึ่งตัวกูคนเดียวแล้ว คืนนี้ใจกูกับกูต้องซัดกันตัวต่อตัวแล้ว มันหดเข้ามาถึงกระบวนการในจิตทั้งหมด แล้วกระบวนการของจิตมันเริ่มทำเข้ามานี้ไงมรรคญาณ นี้ความจริง

นี่ไงพระพุทธเจ้าพูดถึงได้ซึ่งมากนะ “กองทัพชนะกองทัพอื่นคุณด้วยล้านไม้เท่ากับชนะตนเอง คนที่เคยเอาชนะตนเองได้สำคัญที่สุด การชนะที่เยี่ยมที่สุดการชนะที่ยอดเยี่ยมที่สุดที่ไม่มีโทษไม่มีภัย คือการเอาชนะจิตใจเราเอง”

เพราะผู้ที่พูดอย่างนี้ได้ ผู้ที่มีประสบการณ์อย่างนี้ พูดอย่างนี้มันซึ่งใจ สำหรับเราชนะชนะอะไรวันๆ ตัวเองก็สบายอยู่แล้วควบคุมได้หมด ชนะอยู่แล้ว ชนะที่ไหนทุกข์ตายท่า ก็เลสเรามันก็จะอ้างกูชนะกูสั่งได้หมดจะไปเที่ยวไหนกูก็ไปได้ จะกินอะไรกูก็สั่งได้หมดเลย ใ้งนำดูเลย

โง่ตรงที่ไม่เห็นความคิดกับจิตใจ คำว่าชนะ ชนะเอาเองมันเป็นความคิด มัน เป็นมาร มันเป็นอวิชชา มันเป็นมารแล้วมันหลอกพวกเอ็งหลอกเราด้วย หลอกพวกเรา ให้หมดไปวันๆ หนึ่ง แล้วเราก็หมดอายุขัยตายไป แล้วมารมันก็ยังอาศัยอยู่บนหัวใจเรา ต่อไป อิมเมมเปรมปริดีจีรุด

หลวงตาบอกว่า “กิเลสชนะมันจับบนหัวใจเรา มันกินบนหัวใจเรา มันจับบนหัวใจเรา มันถ่ายไว้ในหัวใจเราแล้วมันก็ไป”

นี่ไงเพราะเราแพ้ใจ ทีนี้พอแพ้ เราก็ผัดวันประกันพรุ่ง เราก็บอกว่าชีวิตเรายังอีก ยาวไกลทั้งๆ ที่ว่ามันอันตรายนะ ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก หายใจเข้าแล้วก็ไม่ หายใจออกคืนนี้นั่นนอนๆ ไปอาจจะซ็อกตายก็ได้นะ ถ้ามันซ็อกตายมันก็จบแล้ว ชีวิตมี เท่านั้นแหละ แต่เรายังว่ายังอีกยาวไกล แล้วมันก็หลอกให้หมดไปวันๆ หนึ่งนี่ไง

นี่ไงว่าชนะตนเอง แพ้ตนเองตลอด แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นตรงนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดน่าฟังมาก “คนมีสติแม้แต่วินาทีเดียวดีกว่าคนที่ เร่ร้อนอยู่เป็นร้อยๆ ปี” จะเน้นตรงสติปัญญา การรู้รอบตัวเอง แล้วถ้าเกิดเอาชนะตัวเอง ได้สุดยอด สุดยอดจริงๆ นะ เพราะอะไรรู้ใหม่

เพราะหลวงตาท่านพูด ท่านบอกใครทุกข์ใครยากใครทำงานลำบากอย่าเพิ่งมาโม้ นะ เพราะว่าขณะที่เราจะเอาชนะตัวเองได้เราต้องเดินจงกรม เหมือนโทษนะเขาฝึกช้าง ฝึกม้าเขาต้องฝึกมันเขาต้องบังคับมัน แต่เราบังคับใจเราด้วยสติปัญญาจริงๆ นะมันอึด อัด มันอึดอัดขัดข้องมันจะระเบิด

แล้วคิดสิเราบังคับมันให้อยู่ในทางจงกรม เราเดินไปเดินกลับแล้วนั่งสมาธิเรา บังคับมัน แล้วเราแพ้มันตลอดเพราะนั่งสัปหงกโง่งวง สมาธิก็ไม่ลง ปัญญาก็ไม่เกิด ถ้า เราชนะมันเห็นใหม่ชนะมาร มารสงบลงชั่วคราว มันจะทำให้เรามีความสุขชั่วคราว มัน จะทำให้ปัญญาเราเกิดชั่วคราว นี่เราเริ่มชนะแบบเล็กๆ น้อยๆ ไปเรื่อยๆ นะ แล้วจนชนะ ถึงที่สุดเห็นกระบวนการของมันนะ โสคาบัน สกิทาคา อนาคาถึงพระอรหันต์ละเอียด มาก

เราเห็นเด็กๆ มันเล่นกันด้วยเล่ห์เหลี่ยม มันเด็กๆ ทั้งนั้น พอเราไปทำงานก็ โอ้โฮ พวกนี้เล่ห์เหลี่ยมเยอะฉิบหายเลย พอเราไปอยู่กับผู้อำนวยการผู้เฒ่า โอ้โฮ เล่ห์เหลี่ยมยิ่งเยอะใหญ่่อวิชาเหมือนกัน โสดาบันเด็กๆ สกิทา นี่ก็เก่งขึ้นมาอีกหน่อยหนึ่ง

คือความหลอกรวมันละเอียดลึกกลับเป็นชั้นๆ เข้าไป มันไม่ใช่เอาการหลอกรเด็กๆ มาหลอกรเราหรอก เด็กๆ มันหลอกรเราก่อนถ้าเราเอาชนะได้ เดียวมันเอาผู้ใหญ่มาหลอกรเราแล้ว แล้วพอเราชนะผู้ใหญ่ได้เดียวมันเอาผู้เฒ่าผู้แก่มาหลอกรเอ็ง หัวปิ่นเลย อวิชามันเป็นอย่างนี้ นี่กระบวนการของคนปฏิบัติ

ถ้าคนปฏิบัติมีกระบวนการของมัน ไม่พูดอย่างนั้นหรอก พูดอย่างที่เขาสอนว่า ว่างๆ ว่างๆ เป็นไปไม่ได้! มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันเป็นไปไม่ได้วิธีการก็เป็นไปไม่ได้ แต่เขาพูดเหมือน เหมือนเพราะอะไร เหมือนเพราะเขาศึกษาไป เขาศึกษาธรรมะ พระพุทธเจ้า เขาจำสูตรได้ เขาพูดได้แล้วก็พูด เราเห็นบ่อย

เหมือนในหนังสือเวลาที่เขาเอามาให้เราดูนะ ทุกคนจะเอามาให้เราดู เราบอกเวลาเราพูดเราจะบอกว่าผิดอย่างนี้แบบนี้บ๊อบ เขาจะหาเหตุผลมาได้แย้งว่า สิ่งที่เราพูดนะว่าที่เขาผิดๆ เขามีทุกคำพูดที่เหมือนเราเลย แต่เขาเรียงระบบไม่ถูก เขาวางตำแหน่งมันผิด

อย่างกระบวนการทางกฎหมายเราจะฟ้องเขา ถ้าเราเขียนสำนวนผิดสำนวนเราขัดแย้งกัน เอ็งฟ้องเขาแล้วเอ็งชนะไหม ถ้าเอ็งเขียนสำนวนผิดกระบวนการเอ็งผิด วันเวลาบอกว่าเขาฆ่าเราตายตั้งแต่วันนี้ แต่เมื่อวานก็ยังมีชีวิตอยู่ มึงเขียนไปเถอะเดี๋ยวศาลเขายกฟ้อง ตำแหน่งมันไม่ถูก

เราจะไปฆ่าเขา เราจะไปทำลายเขา เราต้องเห็นตัวตนใช่ไหม เราเหมือนนั้นๆ อันนี้บอกเลยนะ เราฆ่าเขาเสร็จว่าเมื่อวานกูอยู่โน่นเขียนคนละเรื่องเลย แต่เวลาเขามาพูดกับเราเขาจะพูดอย่างนี้ ขณะจิตเป็นอย่างนั้นๆ เราฟังทั้งนั้น แต่ขณะที่ฟังแล้วเห็นใหม่เวลาเทศน์เปิดอก แล้วกระบวนการที่เราพูดออกไป อัดเทปไว้ แล้วถ้าใครฟังนะมันขัดแย้งกันนะเขาแย้งได้เลย

หลวงตาจะบอกไม่รู้พูดไม่ได้ ไม่รู้ตอบไม่ได้ แต่สำหรับเราไม่รู้แต่อยากตอบ ภู
ตอบได้ ภูก็ตอบของภูแจ๊ๆ นี่แหละ แต่เวลากระบวนการมันผัดหมดเลย นี่พระปฏิบัติ

พระปฏิบัติในระดับ ๑ คือการเทศน์ เขาจะดูว่าพระองค์ไหนเป็นไม่เป็นเขาฟัง
เทศน์นี่แหละ อันดับที่ ๒ นั่งตลอดรุ่งเขาพิสูจน์ว่าพระนั้นแจ๋วไม่แจ๋ว พระกรรมฐานเขา
พิสูจน์กันแบบนี้ เพราะหลวงตาบอกเลยเวลาเทศน์เปิดอก มันบอกถึงทัศนคติทั้งหมด
บอกถึงประสบการณ์จิตที่ผ่านมาทั้งหมด

ถ้ากระบวนการของจิตมันไม่ผ่านมาแจ้งพูดได้อย่างไร เอ็งเรียงลำดับไม่ถูกหรือ
เราฟังพระเยอะมากที่ว่าเขาเทศน์ๆ กัน เราฟังแล้วนะ ไม่เข้าขั้นเลย เพราะการเข้าขั้นเวลา
พูดฟังหลวงตาพูดดี เวลาพูด พูดถึงความสงบของใจเข้ามา จิตสงบแล้ววิปัสสนาเข้าไป
ถึงที่สุดแล้วมันจะปล่อยวางตรงนั้นมันจะขาด เป็นขั้นตอนมันมีจังหวะ ๑ ๒ ๓ ๔ ขึ้นไป
เรื่อยๆ

ถ้าเราเทศน์เอา ๔ มา ๓ ๒ ๑ มันตายแล้ว ความคิดของโลกเป็นอย่างนี้หมด เวลา
เราพูดกลัวผิด ต้องมีความสงบ มีความสว่าง มีความสะอาด แบบอภิธรรม ปฏิบัติไม่ได้
เพราะมีความอยาก ต้องปฏิบัติโดยไม่มีความอยาก ไม่มีความอยากก็เพราะพระอรหันต์
เท่านั้น พระอนาคายังอยากพ้นทุกข์เลย แล้วบอกไม่มีความอยากนะ

มีจะเอาพระอรหันต์มาปฏิบัติหรือ พระอรหันต์เป็นพระอรหันต์ต้องปฏิบัติ
อะไร กระบวนการของโลกคิดอย่างนี้กัน เพราะไปอ่านตำราพระพุทธเจ้าไง ว่านั่นก็เป็น
กิเลส นี่ก็เป็นกิเลสใช่ไหม เราก็คิดกระบวนการว่าสิ่งใดที่ไม่เป็นกิเลสถ้าเป็นกิเลสแล้ว
ปฏิบัติไม่ได้แต่ลืมหิดไป

อวิชาความไม่รู้ในภวสวะในภพในจิตของเรา มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่งที่เอ็ง
ละวางมันไม่ได้หรือ มันละวางไม่ได้ ประพฤติปฏิบัติจนมรรคญาณเข้าไปทำลายเป็น
ขั้นเป็นตอนเข้าไป

ฉะนั้นถึงบอกว่าสิ่งที่ เป็นกิเลสเปลี่ยนแปลงให้เป็นสติปัญญาให้เป็นมรรคได้
ตั้งใจจริงทำจริงของเรา มันยังมีกิเลส กิเลสความต้องการ ความแรงปรารถนา ถ้ามมากกว่า

มันก็ถูกระชากเราไปก่อด้วยต้นหาความทะยานอยาก ถ้าต้นหาความทะยานอยากมันล้าหน้าเราไปมันก็ทำให้การกระทำของเรา เหมือนเราทำงานที่ขาดสติทำงานที่เราพลั้งเผลอ งานนั้นผิดแน่นอน

ทีนี้ต้นหาความทะยานอยากมันมีกำลังมากกว่ามันก็ถูกระชากความคิดของเราไป มันผิดทั้งนั้น มันปฏิบัติอยู่แต่มันไม่เป็นกลางมันไม่สมดุลของมัน พอเวลาเราปฏิบัติไปถึงที่สุดแล้วเราเหนื่อยเรายากมากแล้วทำไมเป็นอย่างนี้ เห็นใหม่เห็นผิดแล้ว อ้อเพราะอยากเกินไปไงก็ปฏิบัติเป็นธรรมชาติ ปฏิบัติโดยเป็นกลางสิมันก็ค่อยๆ ผ่อนมา มันก็ลงสมดุล

ลงสมดุลก็ปล่อย โอ้โฮ ว่างหมดเลย อยากได้อีก อยากเอาอย่างนี้ๆ ขยันอีก กิเลสมันก็ชักมาอีกหน่อยหนึ่ง โคนกิเลสมันลากไปแล้ว นี่ไงที่ปฏิบัติแล้วผิดๆ ผิด! ผิดมันเป็นประสบการณ์ของจิตใจ จิตของคนที่ไม่ปฏิบัติไม่ผิดเลยไม่มี แล้วถ้าผิดแก้ไข แต่ในการกระทำเขาบอกว่าอยากไม่ได้ อะไรเป็นกิเลสไม่ได้ แล้วเป็นสิ่งที่มียู่มึงปฏิเสธได้อย่างไร

ครูบาอาจารย์ถึงว่าปฏิบัติโดยความผิดนี้แหละ ปฏิบัติโดยอวิชชาเรานี่แหละ ปฏิบัติขยันหมั่นเพียรเข้าไป แล้วพยายามแก้ไขมันทำลายมันจนถึงที่สุดมันสะอาดบริสุทธิ์ได้ แต่กระบวนการมันพลิกกลับว่าต้องสะอาดก่อน พอปฏิบัติปั๊บ โน่นก็สักแต่ว่า นี่ก็สักแต่ว่า คือนึกว่าเราให้สะอาดไว้ก่อนไง กิเลสกดมันไว้อย่าให้มันมี

สะอาดนะสักแต่ว่า โน่นก็สักแต่ว่านะไม่ใช่เรา นี่ก็ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เราเหมือนมิงหลอกตัวเอง หลอกก็ไม่ใช่ แต่จริงๆ ไม่ใช่เรา อยู่หรือเปลว่ะ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เรา หรอก คือไปเอาธรรมะ ถ้าปฏิบัติไม่เป็นมันจะเป็นอย่างนี้ ไอ้ที่ว่าสักแต่ว่าไม่ใช่เรา พระพุทธเจ้าก็สอน แต่ท่านสอนหมายถึงว่าจิตของคนที่มีมันสมดุลแล้ว

อย่างเช่นเรากำลังจะได้เสีย เราก็ยังคิดลึงเลอยู่ ท่านจะบอก นั่นไม่ใช่เรา ผลัวะ ได้เลย แต่เราไม่ใช่เรา เอ๊ะ ไม่ใช่เรานี้มันอยู่ที่ไหนนะ แล้วไม่ใช่เรามันมาจากไหน คือคุณภาวเราไม่ถึงไง พระพุทธเจ้าจะสอนใครนะท่านจะคุณภาว อย่างเช่นสอนกฤหัสถ์ ท่านก็พูดอีกอย่างหนึ่ง สอนที่เข้มข้นผู้ที่พ้นจากกิเลสนั้นก็พูดอีกอย่างหนึ่ง

แต่เราไปเอาคำพูดมาทั้งหมดเลย แล้วเอาคำรามากทั้งหมดเลย เหมือนสอนลูกคนเดียว ผิด! กาลเทศะ อย่างครูบาอาจารย์เราสอนเห็นใหม่ตอนเข้ามาใหม่ๆ เลย มาฝึกฝนข้อวัตรก่อน คำว่าฝึกฝนข้อวัตรคือว่า เรารู้เมนูอาหารก่อน เมนูอาหารนี้เขาเรียกอะไร อันนี้เขาทำอะไร พอเข้ามาแล้วเราจะรู้ใช้ใหม่ข้อวัตรเหมือนเมนูอาหารนี้แหละ

เข้าขึ้นมาทำอะไร ตอนสายทำอะไร พระเราผิดถูกอย่างไร รู้ให้เป็นเข้าใจมัน พอเข้าใจปีบการกระทำจะเกิด พอเข้าใจข้อวัตรมาฝึกก่อนเป็นปะขาวฝึกก่อน พอฝึกเสร็จแล้วบวชเป็นพระรู้แล้วควรจะทำอะไรๆ ทีนี้เรารู้เรื่องความเพียรเราได้แล้ว มันมีขั้นตอนพวกเราสอน ครูบาอาจารย์สอนท่านสอนอย่างนี้

แต่เราคิดว่าอย่างนี้เราศึกษาเองได้ ศึกษาเองได้นะอ่านทั้งเล่มเลยเหมือนจะเอ็นๆ อ่านเต็มที่เลย เวลาข้อสอบออกมามองนิบหาย นี่ไงศึกษาใหญ่เลย ธรรมะเป็นอย่างไรรู้หมดเลย แต่ไม่รู้ แต่พระป่าเรานะผิดต่อหน้าจะชัดเดี๋ยวนั้นเลย จำแม่น ผิดก็หงายท้องเลย โอ้โฮ ซึ่งใจมาก ปฏิบัติผิดเดี๋ยวนั้นรู้เดี๋ยวนั้น ธรรมเนียมเป็นอย่างนั้น มันต้องใช้เวลาใช้ประสบการณ์ของเราจะ

นี่พูดถึงกระบวนการการเปลี่ยนแปลง สงสารนะ สงสารด้วย บางคนเห็นผิดแล้วพยายามจะกลับ พยายามจะกลับ คำว่าพยายามเฉยๆ เป็นนามธรรม แต่ถ้าพยายามจะกลับนะตั้งสติแล้วเราฝึกขึ้นมา เราต้องให้เห็นผิดเห็นถูกเอง แต่เห็นผิดเห็นถูกเองพุดง่ายมาก แต่นี่พยายามจะกลับแต่คิดว่าเป็นความพยายามแต่ตัวเองยังทำไม่ได้ไง

กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงของจิต จิตมันจะเปลี่ยนแปลงแล้วมันจะดีขึ้น แล้วพอดีขึ้นไปแล้วนะไม่ใช่จะดีขึ้นตลอดไปนะ เพราะสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ไม่มีสิ่งใดคงที่ ทีนี้ไม่มีอะไรคงที่เราต้องขยันหมั่นเพียร ความขยันหมั่นเพียรบางทีภาวนาเกือบเป็นเกือบตาย เป็นสมาธิพักเดียว หมดอีกแล้วต้องทำอีกแล้ว

ทำไปเรื่อยๆ ทำไปเรื่อยๆ เราถึงบอกไงถ้ามีรักษาสมาธินะสมาธิมันเสื่อมตลอดเวลา แต่ถ้าเฝ้ารักษาเหตุนะ เฝ้าตั้งสติไว้เฝ้ามีคำบริกรรมสมาธิเฝ้าจะไม่เสื่อมเลย เพราะสมาธิมาแต่เหตุไง สิ่งที่จะเกิดขึ้นมาอย่างเช่น เรายักษาอุณหภูมิจึงของเรา น้ำเราจะ

ร้อนอยู่ตลอดเวลา ถ้าเราปล่อยเราไม่ดูแลไฟทำให้ไฟมันมอดไป น้ำร้อนเอ็งนะเดี๋ยวก็เย็น

เราไม่ใช่ไปดูที่น้ำร้อน เราต้องดูที่ไฟเรา ไฟคือตบะธรรม ไฟคือการตั้งสติสมาธิของเรา ถ้าเข้าใจอย่างนี้แล้วหมั่นเพียรตรงนี้ โธ่ ทำไปเถอะ น้ำหยดลงหินทุกวันหินมันยังกร่อน พุทโธไปเถอะ จะเป็นไม่เป็นขอให้พุทโธไปทุกวันๆ พุทโธไปเถอะ แต่มันจะมีแวบบ้างมีอย่างอื่นบ้างอันนี้เราก็ต้องใช้ปัญญาตะล่อม

ทุกข์ใหม่ จะเกิดอีกใหม่ เกิดมาแล้วจะลำบากอีกใหม่ ลำบากแค่ไหนลำบากอยู่อย่างนี้ก็ลำบาก แต่ลำบากอย่างนี้ ลำบากจะให้เห็นข้อเท็จจริง ถ้าเราเห็นข้อเท็จจริงแล้วเราปลดปล่อยข้อเท็จจริงแล้ว เราจะไม่ลำบากอย่างนี้อีก เราจะไม่ลำบากอย่างนี้อีก

แต่ถ้าเราบอกว่านี่ลำบากแล้วเราหลบหนีไปนะ เราจะลำบากแล้วลำบากเล่าจะซ้ำแล้วซ้ำเล่า จะต้องมาทุกข์มายาก พอเรามีปัญญาตะล่อมอย่างนี้บีบความเพียรมันเกิดนะ เราเองใช้อย่างนี้มาตลอด เวลามันทุกข์มันยากนะเดินจงกรมทั้งวันๆ โธ่ ใครจะไม่เพื่อยใครจะไม่เหนื่อย เหนื่อยมาก พอมันท้อแท้ก็หลวงปู่มันทุกข์กว่ามิ่งนะ พระพุทธเจ้าทุกข์กว่าเรามาก มันขยันขึ้นมาพักหนึ่งก็สู้มันมาอย่างนั้น

ทุกข์ยากมาก แต่อาศัยปลอบใจตัวเองเอากำลังใจให้ตัวเอง เราจะปลุกปลอบ แล้วเรายู่กับครูบาอาจารย์มันเป็นคนช่างสังเกต เราจะรู้ว่าเวลาหลวงตาท่านหนุนท่านให้กำลังใจลูกศิษย์อย่างไร ไปอยู่องค์ไหนท่านดูแลลูกศิษย์อย่างไร แล้วเราเอาเทคนิคนั้นเทคนิคที่ท่านสอนนั้นแหละ เอามาเป็นคติแล้วเราก็อยเอาตรงนั้นมากระตุ้นเร้าอีกทีหนึ่งเรากะตุ้นตัวเราตลอด ถ้าไม่กระตุ้นมันนอนใจ

แล้วเวลามันทุกข์ยาก นิพพานมันจะสุดเอื้อมนะ ชาตินี้มันจะถึงหรือ มันก็บ่นไปเรื่อย ถึงไม่ถึงกูก็ทน อัดไปเรื่อย บางทีมันก็คิดนะ มันจะไปไม่ได้หรือ มันจะเป็นไปได้หรือ คิดเหมือนกัน ทุกคนคิดอย่างนั้น แต่ก็ดันมันไป ดันมันไป มันก็เป็นเปาะๆ ไป แล้วเห็นสิ่งที่ครูบาอาจารย์เราปฏิบัติมาอารมณ์ความรู้สึกที่เราเป็นท่านเป็นมาทั้งนั้น แล้วมันเป็นที่ว่าประสบการณ์มันมากน้อยแค่ไหนด้วย

ถ้าประสบการณ์มันมากจริงๆ นะ เวลาลูกศิษย์มาถามปัญหาส่วนใหญ่ เราคิดมาทั้งนั้นเราเป็นมาหมดเลย เพียงแต่ว่าเราไม่ได้พูดออกมา เวลาเขาฟังเราพูด เพราะเวลาเขาทำเขาทุ่มเทมากนะ แล้วพอมาฟังเราพูด หลวงพ่อฟังผมก่อนสัพพัญญูยังไม่ได้เล่าให้ฟัง ก็คิดว่าของเรานั้นใหญ่โตไป

โธ่เอ๊ย ของเอ็งมันเด็กเล่นขายของ แต่ก็ฟังอยู่แล้วพยายามจะให้กำลังใจ ให้กำลังใจเพราะว่าประสาเราโอกาสไป ถ้าคนไหนยังปฏิบัติอยู่ใครยังมีความขวนขวายอยู่ ยังมีการกระทำอยู่ เหมือนเกมส์ฟุตบอลยังไม่ปานกหวีด เรายังมีโอกาสสูดตลอดเวลา ถ้าเรามีความตั้งใจมีความจริงใจ เรามีโอกาสอยู่เรามีความสุขอยู่

ฉะนั้นเหมือนพวกเราเห็นไหม ถ้ามีใครปฏิบัติอยู่หลวงตาท่านจะไปส่งเสริมมากนะ ที่ไหนปฏิบัติที่ไหนทำจริงท่านพยายามส่งเสริมมาก ส่งเสริมเพื่อให้เราปฏิบัติได้ ที่นี้เราต้องทำจริงของเราเนาะ มีอะไรว่ามา พูดตั้งเยอะแล้วมีอะไรสงสัยไหม วันนี้เนี่ยๆ เลย เพราะว่าปัญหาถามมาเมื่อ ๒-๓ วันนี่เต็ม เต็มที่เลย

โยม : ไปถ้ำพระภูววัน วันที่ ๑๐ ที่ผ่านมามีไปงานฉลองพิพิธภัณฑ์เจดีย์หลวงปู่ตื้อ ที่นครพนม ก็เลยถือโอกาสไป

หลวงพ่ : เขาฉลอง เขาเปิดเจดีย์แล้วหรือ เจดีย์หลวงปู่ตื้อเขาเปิดแล้วหรือ

โยม : (เสียงพูดไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : เขาสร้างไง เราอยู่ เพราะหลวงตาพูดถึงบ่อย หลวงตาท่านบอกไปคุณหลวงปู่ตื้อ เพราะอะไร เพราะเวลาหลวงตานี้เนะ ท่านอยู่กับหลวงปู่มัน แล้วพระองค์ไหนกลับไปกราบหลวงปู่มัน แล้วหลวงปู่มันรับอย่างไร หลวงตาตอนนั้นพรรษาท่านน้อยกว่าแล้วท่านสังเกตมาก แล้วหลวงปู่ตื้อไป โอ้โฮ หลวงปู่มันนี่ เพราะอย่างที่ว่ามันอยู่ที่จิริตัง เพราะตอนที่อยู่ที่ถ้ำเชียงดาว พอหลวงปู่มันท่านชราภาพแล้วไม่ใช่ชราภาพมากแต่ก็อายุ ๗๐-๘๐ แล้ว ตอนนั้น ๗๐

ท่านนั่งสมาธิท่านจะเห็นอะไรเป็นนิมิต แล้วถ้าเป็นปกติอย่างเช่น หลวงปู่ฝั้น ท่านอยู่ที่วัดป่าภูธรพิทักษ์ วันนั้นกลางคืนจิตมันส่งออกมันเห็น จิตมันไปเห็นเป็นลูก

มะละกอในสวน เข้าขึ้นมาไปดูจริงหรือเปล่า ชัดเจนแดงแจ๋เลยลูกมะละกอ หลวงปู่ฉันก็ เหมือนกันท่านเห็นของท่านนะ

อย่างที่หลวงตาท่านเขียนในประวัติหลวงปู่ฉัน ที่ถ้ำเชียงดาวหน้าผาดัดข้างบน พระปัจเจกพุทธเจ้ามานิพพาน ๓ องค์ แล้วหลวงปู่ฉันท่านเห็นของท่านหมด อย่างเช่น ในถ้ำเป็นอย่างไรแล้วให้หลวงปู่คือพิสูจน์ องค์อื่นไม่เข้มแข็งอย่างนั้นไง หลวงปู่คือท่าน ก็มีกำลังใจของท่าน เพราะเราเชื่อมั่นว่าสมัยที่หลวงปู่คืออยู่เชียงใหม่ หลวงปู่คืออย่างน้อยต้องเป็นพระอรหันต์อยู่แล้ว

ผู้ที่มีอรหันต์จิตใจจะเข้มแข็งอยู่แล้ว จิตใจมันอยู่ในสัจจะความจริง ที่นี้หลวงปู่ฉันบารมีท่านมากกว่าเพราะท่านปรารถนาพระโพธิสัตว์มา ที่นี้ท่านจะสัมผัสเรื่องนี้ได้ง่าย เวลาที่ว่าอย่างเวลาท่านปฏิบัติไปที่ว่าพระพุทธเจ้ามาเยี่ยมมาอะไรนี้ พอออกมาแล้ว ทางวิทยาศาสตร์

ทางวิทยาศาสตร์เชื่อไม่ได้ว่านิพพานแล้วต้องไม่มี ถ้านิพพานไม่มีนิพพานก็สูญเปล่าสิ นิพพานมีแต่มีแบบนิพพานแต่เขาไม่เข้าใจว่านิพพานคือนิพพานอย่างไร ที่นี้พอหลวงปู่ฉันไปเห็นอะไรปีบหลวงปู่คือไปดู

ที่นี้พอหลวงปู่ฉันกลับมาที่หนองผือ เวลาหลวงปู่คือท่านมาเยี่ยมมาอะไร เพราะนิสัยของอาจิง เวลาแจกอาหารทุกคนก็ต้องอยู่ใน.. โห กลัวผิด-ถูก เพราะไอนี้คือกรอบ ถ้าพูดถึงพวกเราออกจากกรอบแล้ว พวกเราก็จะไปตามอำนาจของกิเลส

ที่นี้กรอบที่ผิด ถ้าไปผิดที่หลวงปู่ฉัน หลวงปู่ฉันท่านเอาเต็มที่แล้ว ท่านจะวางกรอบกตีกาสำหรับวงกรรมฐานในประเทศไทย ที่นี้เวลาหลวงปู่คือมา เวลาแจกอาหารอยู่หลวงปู่คือฉันเลย หลวงปู่ฉันถาม

“คือทำไมทำอย่างนั้น”

“ก็ผมหิว”

นี่ไงที่เราพูดเห็นใหม่ พระอรหันต์ ถึงบอกว่า หิวก็กิน ร้อนก็อาบน้ำ แต่พระอรหันต์นะไม่ใช่พวกเรา ถ้าพวกเรานะ เพราะอะไร เพราะใจไม่ได้เป็นอย่างนั้น ไม่รู้จักหิวโดยกิเลสหิว แต่พระอรหันต์หิวธาตุขันธ์มันหิว กิเลสไม่ได้หิวด้วย

ท่านกินด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ใจ หลวงปู่มันก็เลยปล่อย แล้วหลวงปู่มันก็เลยบอกกับพระ บอกว่า

“ใครอย่าเอาแบบอย่างท่านได้นะ”

ท่านคือประสาเราเรียกว่าท่านพ้นไปแล้วใช่ไหม ใจพวกปฏิบัติอยู่เอาอย่างนี้ไม่ได้นะ แต่ถ้าเป็นองค์อื่นท่านไม่ยอม ท่านไม่ให้หอรอก เพราะอะไร มันเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี หลวงตาท่านเห็น หลวงตาท่านจะสังเกตตรงนี้ ตรงที่ว่าใครไปหาหลวงปู่มัน เพราะตอนนั้นหลวงตาท่านยังไม่สิ้น คนไม่สิ้นมันยังดูไม่รอบ ใครไปหาหลวงปู่มัน

หลวงปู่มันเป็นพระอรหันต์เป็นอาจารย์ เวลาต้อนรับใคร องค์กรนั้นต้องมีอะไรพิเศษ พอพิเศษท่านจะเก็บข้อมูลไว้ หลวงตาท่านเล่าให้ฟัง พอเวลาหลวงปู่คือท่านไปสร้างวัดนั้นแหละหลวงตาไปเยี่ยมใจ มหามาหระอ มหาฟังเทศน์นะ เทศน์หลวงปู่คือเต็มทีเลย ของจริง แล้วหลวงตาท่านบอกว่า เทศน์หลวงปู่คือเป็นยอดธรรมะ! เป็นยอดธรรมะ!

ยอดธรรมะเพราะอะไร เพราะเวลาคนเกิดมามันเกิดมาจากอวัยวะเพศทั้งนั้น ระหว่างหญิงกับชาย แล้วเวลาหลวงปู่คือท่านเทศน์ตรงนี้อาจเดียวไม่ไปที่อื่น ไม่ไปที่อื่นเลย ประวัตินี้รำลึกมาก จะเรื่องอวัยวะเพศสองฝ่ายเท่านั้นไม่ไปที่อื่นเลย แล้วย่าแล้วย่าแล้วแล้วพูดชัดเจนพูดแบบลูกทุ่งเลย หลวงตาท่านบอกว่า “ยอดธรรม”

แต่พวกเราฟังกันนะยังมารยาทสังคมฟังไม่ได้เลยหาว่าพระองค์นี้พูดจาไม่ไพเราะ แต่หลวงตาบอกยอดธรรม เพราะอะไรรู้ไหม เพราะจิตใจมันคง จิตใจกล้าหาญ จิตใจกล้าแสดงออกโดยตามความเป็นจริง ไม่ใช่ว่าข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนั้น แต่พูดไปเรื่อยๆ เคียงๆ ไม่กล้าเข้าสู่จุดความเป็นจริงของการเกิดภพชาติ

แต่คนที่รู้ตามข้อเท็จจริงแล้วสามารถกล่าวพูดตามข้อเท็จจริงนั้นสังคมไหนจะตราหน้าให้มันตรา ธรรมะยกย่องสรรเสริญ แต่สังคมมันตราหน้า แต่ถ้าหัวใจเราไม่มันคงมีงกล้าฝืนกระแสสังคมใหม่ หลวงตาท่านเล่าให้ฟังท่านไปดูท่านบอกว่าพระธาตุเป็นสี่เหลี่ยมทองคำ

เราไปดูมาทีหนึ่งแต่ยังไม่ได้เห็น ถ้าขึ้นพิพิธภัณฑสถานหลังจะไป ว่า ๓๐ จะไป จะไปอุบลฯ ทางนั้นแหละ เพราะ ๓๐ จะไปเปิดโลกหลวงตา จะไปก่อนนะแล้วไปเวียน ๓๐ พฤษภาคมไง หลวงตาเปิดโลกธาตุ วัดป่าบ้านตาด จะไป แต่ต้องลี้กเวลาไปทางโน้นก่อน

โยม : ตรงถ้าพระครับ อยากให้อาจารย์ไปดู

หลวงพ่อ : เขาเล่าให้ฟังหรือ

โยม : เปล่าครับ ไม่ได้เล่า เขากล่าวถึงกันครับพระพุทธรูป

หลวงพ่อ : พระพุทธรูป หน้าถ้าพระนั้นนะไปติดน้ำ น้ำป่าท่วมที่นั่นจะไปตายที่นั่นหลายที เราจะไปตายตรงนั้น ๒ รอบ ๓ รอบ แล้วเวลาคนพื้นที่เก่าไปดูเห็นแล้วตกใจ เราไปอยู่แถวนั้นรำลือมากนะ เพราะว่าสมัยนั้นมันไม่มีทางเข้า เดินทั้งนั้นแล้วสหายเต็มไปหมด

ยั้งกันยั้งกันแถวนั้น เราอยู่แถวนั้น สหายนี่ลูกศิษย์เราเลย ถ้าภูวู้ แล้วก็ภูถังกาจากภูถังกามาเข้าภูพานไง แถวนั้นเป็นเส้นทางภูพานออกไปทางภูควายทางลาว มันเป็นส่วนขนานของเขา เป็นเส้นทางลำเรียงของสหาย

โยม : ส่วนใหญ่หน้าร้อนก็ร้อนมาก

หลวงพ่อ : ร้อน มันมีห้องแอร์ เวลาเราไปเราไปที่ห้องแอร์ เพราะมันเป็นผลาญหินจะร้อนมาก

โยม : ท่านอาจารย์ครับตอนนั้นผมวาดภาพว่า ถ้าพระภูวู้จะเป็นถ้าคล้ายๆ ภาคกลาง เข้าใจว่าอย่างนั้นครับ

หลวงพ่ : คิดเหมือนเรา นี่เขาเรียกว่าเป็นเพลิงหมาแหงน ผู้ที่อยู่ภูมิภาคเป็นหินทราย หินทรายไม่ใช่หินปูน หินปูนมันจะมีถ้ำ หินทรายมันอยู่ไม่ได้มันพัง หินทรายมีแต่เพลิงหมาแหงนอะไรนี่ โอ้อโฮ เขาบอกว่าถ้ายาวเรานี้กว่าใหญ่โตนะเราไปเที่ยวมาหมด ที่หลวงปู่ขาวอยู่ที่แค่ว่าๆ มันเป็นหินทราย

ประเพณีวัฒนธรรมเราไปศึกษาแล้ว อ้อหือ ตอนนั้นเราไปเรายังเสียดาย เสียดายที่เราไม่ได้ไปทางอีสานเหนือทางนั้นไง เราจะไป เพื่อนเป็นญาติ

“ไอ้หงบมึงอย่าไปนะ ญาติไทยยังไม่ไหวเลย มึงไปมึงกินได้อย่างไร”

หนูมาตัวเขียวๆ เลยต้องแขวนให้เขียวก่อน หนูมาเขาไม่กินเขาจับหนูมาได้เขาจะแขวนไว้รอให้มันเนาให้มันเขียวก่อนแล้วเอามาต้มทั้งตัวเลย เขาว่าแซบ แล้วก็มาต้มถวายพระอย่างนั้นตักขึ้นมา หนูทั้งตัวเลย แล้วเราเจอ เราไปเจอพวกมือลิง เราตักแล้วสะอึกเลยนะ

เพราะเราไปเอาจริงใจ จนแถวนั้นบิณฑบาตลุยได้หมดทุกอย่าง กินได้ทุกอย่างกับเขา เพราะเราไปไหนประสาเราต้องอยู่ได้ อยู่ได้กินได้แล้วภาวนามากกว่าเขา ๒ เท่าเหมือนผู้หญิงผู้ชาย ผู้หญิงต้องทำงานมากกว่าผู้ชาย ๒ เท่าผู้ชายจึงยอมรับว่าผู้หญิงเก่ง

อันนี้คนภาคกลาง เขาหาว่าอ่อนแอ ไม่เหมือนคนเข้มแข็งเหมือนทางอีสาน เราต้องภาวนา ๒ เท่า เขาถึงยอมรับว่าเอ็งเอาจริง เราต้อง ๒ เท่า เยอะ แถวนั้น ไอ้เง็ก(ข้าง)ไปแอบคุมกลางคืนไม่ต้องภาวนากัน เพราะเราไม่นอนกฐิ เรานั่งภาวนากัน หน้าหนาวก็ไปรดงค์ไช้ไหม ผ้า ๑ ผืนปิดไว้หมดเลยหนาวมาก

แล้วคิดดูสิ อีสานหนาวขนาดนั้น ที่นี้พอนั่งนานๆ มันก็จะออกจากภาวนาก็คลายตัวออกก็เอาผ้าออก ที่นี้พอเอาผ้าออกเสียงผ้ามันสะบัด ซ้างมันมากินมันมาแอบอยู่แถวนั้นแล้วไม่รู้ พอเสียงคนขยับมันร้อง แปรัน!!

โอ้อโฮ ความรู้สึกของคนภาคกลาง คนไม่เคยอยู่ป่า เอ๊ะ ใครมาบีบแตรรถบัสในป่าวะ เหมือนแตรแป้นๆ เหมือนรถโดยสาร แล้วเสียงมันดังเพราะมันดังมาก แปรัน!!

ความรู้สึกมันคิดรู้อยู่มันเป็นข้าง แต่ว่าเสียงความเปรียบเทียบเราไง มันอยู่ที่ภูมิล้างใครก็เปรียบเทียบตามภูมิล้างของคนคนนั้น

ทีนี้พอภูมิล้างของเรา พอเสียงข้างเราคิดในใจเลย เอ๊ะใครมาบีบแตรรถบัสในป่าวะ แล้วพอเข้าขึ้นมาฉันข้าวเสร็จก็ไปคุรอมันเจอ ไปแอบคุมันประจำ ซ้าง จระเข้ เสือทุกอย่างมีหมด เราอยู่แถวนั้นสู้กับมันตลอดนั่งมา ซ้างเป็นฝูงนั่งหลับตาเลย หลับตาสู้มัน

โยม : หลวงพ่อ ไปนั่งขวางทางข้างหรือยังไงครับ

หลวงพ่อ : ทางซีกนี้ ทางซีกถ้ำบูชา ถ้ายาวของหลวงปู่ขาวโง่ ที่หลวงปู่ขาวไปเทศน์สอนในปฏิปทาพระอุดมกรรมฐานที่หลวงปู่ขาวเทศน์แล้วมีพระ ๓ องค์นั่งอยู่ แล้วมีเสื่อนอนอยู่ใต้แคร่ ตอนหลวงปู่ขาวจำพรรษาอยู่ที่บ้านดอนเสียด เขาเรียกถ้ำยาวตรงถ้ำบูชา หลวงปู่ขาวอยู่ที่นั่น

แล้วท่านเทศน์อยู่ข้างล่างเขาทำแคร่ไว้ไง แล้วพระ ๓ องค์ หลวงปู่ขาวเทศน์อยู่แล้วที่ในปฏิปทาพระกรรมฐานที่เสื่อมันมานอนอยู่ใต้แคร่แล้วมาหยอกกันหลวงปู่ขาวก็เทศน์นะ เสื่อก็ก็นมาหยอกกันอยู่ใต้แคร่นั้นแหละ ถ้ายาว เราจุดธูปไปเราเดินรอบหมด พอถึงตรงนั้นปั๊บตรงนั้นข้างมันมาโง่ บนถ้ายาวมันจ้อยู่อัจฉริยะข้างเป็นเรื่องปกติ แล้วเราไปเที่ยว

พระก็บอกว่า “ไอ้หงบ มึงกลัวไหม” “ไม่กลัว” เรานั่งขวางตรงนั้นแหละ นั่งขวางทางมันเลย แล้วพวกอาจารย์เสถียรเขาอยู่บนเขาถ้ำกันไง แล้วตอนเช้าขึ้นมา เขาพูดเวลาเราอยู่ด้วยกันคำพูดคำแรก ตอนเหตุการณ์นั้นจะพูดจากความรู้สึก ท่านบอกเลยนะ “เมื่อคืนนอนไม่หลับเลย กูกแล้ว กูนั่งเฝ้ามึงกลัวข้างจะเหยียบหัวมึง” ไอ้สำหรับเรานะ พุทโธๆ

คนพื้นที่นะเขารู้กัน ประสาเราพระด้วยกันมันทำทาทายกัน แล้วท่านเป็นหัวหน้าเป็นพระผู้ใหญ่ ท่านบอกเมื่อคืนท่านนอนไม่หลับเลย ท่านคอยลุ้นว่าเราจะโดนข้างเหยียบหรือไม่โดนข้างเหยียบ ก็เที่ยวมาด้วยกัน ท่านพาเราจุดธูปไปทั่ว แต่ที่นี้ว่าต้องทำความเข้มแข็ง ๒ เท่า

ใหม่ๆ ท่านจะลองเราก่อน “เอ็งเดินทั้งวันได้ไหม” “ได้ครับ” ท่านก็เดินจากถ้าพระไปขแนม ไปกลับนะฉันเสร็จแล้วไป วิ่งไปแล้ววิ่งกลับกลับถึงวัด ๔ ทุ่ม เขาบอกว่าเราทนไหม สบายมาก ตั้งแต่นั้นมานะจะไปไหนไปด้วย เอาเราไปด้วยตลอด เครื่องหลังบริการขึ้นเครื่องหลังแล้วเข้าป่าลึกไปเลย

เวลาเข้าไปในป่าลึก ข้างล่างมันเป็นป่าเป็นทุ่งมันจะมีน้ำแฉะๆ แล้วพระอาทิตย์ขึ้นข้างบน ข้างบนเผาไหม้ร้อนมากข้างล่างนี้เย็น ระหว่างความร้อนกับความเย็นเราอยู่ตรงกลาง โอ้โฮ เทียวไป ต้องเอาผ้าโพกหัวไว้ เดินไปลุยน้ำไป แต่ข้างบนแดดมันเผา แล้วเราอยู่ตรงกลางระหว่างความร้อนกับเย็นกระทบกัน ปีนหน้าผาปีนไปทั่ว ประสบการณ์ชีวิต

โยม : พุดถึงน้ำหน้าฝน น้ำคงท่วมเลย

หลวงพ่ : หน้าฝนไปไหนไม่ได้เลย ตะใคร่น้ำมันจะถื่น ภูเขาทั้งภูเขาเลยเอ็งเดินไม่ได้เลยไหลบ่็ด เราจะไปตายตรงนี้ ๒-๓ หน มีนี่ พับ! มันเป็นข่อยदान ต้นข่อยขึ้นอยู่ที่หน้าผา บ่็ด! ห้อยต่องแต่งๆ “เฮ้ย มึงจะเอากลงอย่างไรก็เอาลงเถอะ มึงจะเอากลงอย่างไรก็แล้วแต่พวกมึงแล้ว” เขาก็จัดการเอาเราลงจนได้

ถ้าวันนั้นเราหลุดลงไปนะ ก็แหลก เราจะตายเยอะมากเลย ด้วยความไม่รู้ บางทีไม่รู้ คิดว่าไปได้ มันเป็นตะใคร่น้ำเห็นไหมในหินมันจะดำๆ อย่างนั้น อย่าให้โดนฝนเชียวนะ โอ้โฮ ลื่นลื่นหายเลย บ่็ดไปเลย บางทีเดินๆ อยู่ ตอนเช้าจะลงมา มันไหลมันออกนอกทางเขาจะเอาหินขัดไว้เป็นทางแดงๆ เห็นไหมนั่นทางเดิน ถ้าหน้าฝนอย่าออกนอกทาง ถ้าออกนอกทางเสร็จ ที่นี้พอบางที่มันพลาด พอมันพลาดไปหัวเข้าเราลงนะเราจะประคองบาตรไว้ ไหลไปเรื่อยๆ เป็นเจสกีเลยไปเรื่อยๆ จนกว่ามันจะหยุด พอหยุดเสร็จแล้วลุกค่อยๆ หาทางออก โอ้ย ประสบการณ์ในป่า

โยม : มีพระท่านต้องไปเสียชีวิตที่นั่นกันเยอะ

หลวงพ่ : เยอะ สมัยเราอยู่ เราเห็นคาตา ๒-๓ องค์ อยู่ด้วยกันแล้วตายต่อหน้า แล้วเราก็จะตายหลายที มาลาเรียขึ้นสมอง ขึ้นกระเพาะขึ้นหมด มาลาเรียนี้ โห เป็น.. ก็

มาลาเรียตายเพราะมาลาเรียไง ตายกันเห็นๆ นี่แหละ บางที่เป็นมาลาเรียทั้งวัดเลย พระ ๗-๘ องค์นอนแผ่กันเพราะมันช่วยตัวเองกันไม่ได้ทุกคน แล้วใครจะช่วยใคร

เป็นมาลาเรียหมดเลย เป็นกันอยู่อย่างนั้นเพราะสมัยนั้นยา ยังไม่มี แบบว่าทางการ ยามันยังไม่ค่อยเจริญ แล้วอย่างพวกเรสมัยนั้นมันเป็นทีครูบาอาจารย์เข้มแข็งด้วย ฉะนั้นมีปัญหาปีบทุกคนจะแสดงถึงความเข้มแข็งคือจะต้องให้เด็ดเดี่ยวกว่าสมัยครูบา อาจารย์ไง

เพราะตอนนั้นกำลังแบบว่าสังคมาการปฏิบัติกำลังเจริญรุ่งเรืองคือพวกเราพยายาม จะแบบว่าปฏิบัติให้มันพินกันใจ คือในสังคมาเขา เหมือนไม้ดอกไม้ประดับอะไรที่กำลัง ขึ้นตลาดจะแพงมาก อันนี้สังคมากำลังตื่นตัวเรื่องปฏิบัติ โอ้โฮ มันฮือฮามาก

ฉะนั้นใครทำอะไรต้องมีอะไรที่ว่าเข้มแข็งแสดงความเข้มแข็งนี้สุดยอดมาก แล้วเรา ไปอยู่ในสังคมาอย่างนั้น เราถึงบอกว่าเราพูดบ่อยว่าเรามีวาสนา เวลาเราชุดงค์ไปเราไป เจอหมู่คณะดี แต่กว่าจะเจอคณะก็โดนหลอกโดนอะไรเยอะเยอะไปหมด คือหลอกใช้เรา เอาเราไปใช้อย่างโน้นบ้าง อย่างนี้บ้างแล้วแต่คนจะพาไป

แต่พอเราเข้าไปเจอหมู่ที่ดี หมู่ที่ดีหมายถึงว่า ปฏิบัติต่างๆ ใจ คือนั่งสมาธิเดิน จกรมคุยกันแต่เรื่องจะเอาไม่คุยเรื่องนอกกลุ่มนอกรอย ไปเจอสังคมาที่ดีเหมือนกับสังคมาที่ ดีเขาจะชักนำไปในทางที่ดี ถ้าไปเจอสังคมาที่ไม่ดีเขาก็อย่างว่าแหละ ปฏิบัติ เฮ้ย เห็นเลข หรือเปล่าวะ เฮ้ย ไปทางโน้นดีกว่า มันก็ทำให้เราแวไปหมด

แต่สังคมานี้แบบว่าสังคมาดีเพราะหลวงปู่ฝั้น หลวงปู่จวน ผู้นำที่ดีวางรากฐานที่ดี ไว้แล้วเราไปได้รากฐานนี้มา ถ้าเราไปเจอผู้นำที่ไม่ดีเขาวางหลักไว้ไม่ดีนะ อย่างหลวงปู่ มั่นวางหลักไว้ดีมาก วางหลักไว้ให้พวกเราเคารพบูชากัน ให้ผู้ใหญ่ได้ดูแลผู้น้อย คุณิ คำพูดนี้มันฝังใจเรา อย่างที่ท่านพูดกับหลวงตา

“ท่านมหานี้พรรษามากแล้ว ไม่ต้องเข้ามาเอาบาตรมาอุปฐากผม อยากให้พระ เล็กๆ พระเล็กๆ น้อยๆ ให้มาฝึกไว้ เพื่อให้มันมีข้อวัตรประจำหัวมันไป มันจะได้มีข้อ วัตรติดหัวมัน”

โอ้ ท่านพุดนะ หลวงปู่มั่นท่านเอาชีวิตท่านเป็นครูเป็นเครื่องสอนเป็นสิ่งที่สอนนะ เราฟังเราไปที่ไหนก็แล้วแต่ เราชอบประวัติศาสตร์ ไปที่นี้ปีบเราจะไปฟังอย่างเช่น หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่อ่อน ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าไปอยู่บ้านฝือ เข้าขึ้นมาเขาจะพยายามรีบเอาตำแหน่ง ไปที่กุฎเพื่อถวายน้ำอุ่นเพื่อล้างหน้าหลวงปู่มั่น

หลวงปู่ฝั้นท่านบอกว่าท่านไปตอนไหนก็ไม่ทันเขา ไปตีสอง เห็นหลวงปู่อ่อนนั่งอยู่แล้วรออยู่แล้ว ท่านก็ไปตีหนึ่ง ตีหนึ่งไปก็เห็นท่านนั่งรออยู่แล้ว ท่านไม่ทันเขาสักที นี่หลวงปู่ฝั้นท่านเล่า แล้วท่านเป็นโรคท้องร่วง ท่านเสียใจมากเพราะว่าท่านไม่ทันหมู่ท่านเลยนั่งเสียสละชีวิตเลย นี่ครูบาอาจารย์เล่าให้ฟัง แล้วพอนั่งไปนั่งตลอดรุ่งเลย

พอ ๔ ทุ่ม ๕ ทุ่มจิตมันลง พอจิตมันลงมันเห็นดวงหลุดออกไปจากตัว ดวงคือโรคภัยไข้เจ็บ แต่นี่มันเห็นโดยนิมิต เห็นดวงหลุดออกไปจากตัว แล้วท่านนั่งอยู่อย่างนั้นหายไปเลย จิตมันลงหมด จนถึงเวลาบิณฑบาต พระบิณฑบาตกลับมาท่านก็ยังนั่งอยู่อย่างนั้น พระรู้งันเพราะในวงกรรมฐานเขาก็ไม่ปลุก เสร็จแล้วพระท่านก็ฉันข้าวเสร็จ พอ ๑๐ โมงท่านถึงออกมา

ตั้งแต่วันนั้นมาโรคประจำตัว ธรรมดาท่านเป็นโรคประจำตัวคือต้องเสียดท้อง ท่านไปไหนท่านบอก ท่านรู้คงคะเวลาโรคมันกำเริบขึ้นมา ท่านต้องปูฝานอน นอนอยู่ข้างทางก่อน คือเดินไปไม่ไหว นอนจนความปวดระงับ แล้วท่านถึงจะลุกเดินไปต่อ ท่านเป็นอย่างนี้มาตลอด เพราะท่าน “ธรรมโอสถ”

ไปดูพิพิธภัณฑประวัติหลวงปู่ฝั้นสิ มันจะมีดินเผาไ้รูปปั้นมันจะมีรูปนี้ด้วย รูปที่กวางออกไปจากตัวท่าน เพราะหลวงปู่ฝั้นท่านชอบเอามาเล่าบ่อยคือเกร็ดที่ท่านเอามาสั่งสอนลูกศิษย์ไง แล้วลูกศิษย์จำได้แม่น เขาก็เลยทำเป็นจิตรกรรมฝาผนังไว้ที่เจดีย์หลวงปู่ฝั้น หัวหน้าที่ดี แล้วยุคคราวอย่างนี้มันจะหมดไปเรื่อยๆ หมดไปเรื่อยๆ เพราะอะไร เพราะว่าลูกศิษย์ลูกหามันสร้างบารมีมากันไม่พอ

บารมีไม่พอมันไม่มีจุดยืนไม่มีหลักการ พอตัวเองหัวหน้าผู้สอนไม่มีหลักการ คนที่ฟังมันจะฟังสักก็เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าหลวงปู่มั่นท่านเอาชีวิตท่านเป็นแบบอย่างเลย หลักการจุดยืนท่านมันคงมาก

ทีนี้คนที่เข้าไปศึกษามันจะรับหลักการความมั่นคงอันนี้มา ชีวิตเป็นแบบอย่างชีวิตพระพุทธเจ้าอันดับ ๑ เลย เราถึงเคารพบูชาหลวงปู่มันมาก อย่างพวกเราปฏิบัติแล้วอยากจะผ่อนคลายเป็นใหม่ อยากจะออกมา หลวงปู่มันเข้าป่าก็เข้าป่า อยู่ป่าก็อยู่ป่าไม่ปรารถนาอะไรเลย

หลวงตา หลวงปู่เจี๊ยะ เวลาคิดถึงร้องไห้ทุกที เราเจ็บไข้ได้ป่วยเราต้องการอุปัฏฐาก หลวงปู่มันท่านเจ็บไข้ได้ป่วยท่านเข้าป่าลึกเข้าไปอีก ปกติทานอาหารธรรมดา เวลาป่วยกินข้าวกับเกลือ ไอ้เราป่วยนี้ต้องหาอาหารนะเพื่อจะฟื้นฟูร่างกาย ท่านยังป่วยท่านยังกินข้าวเปล่าเลย

แล้วลูกศิษย์เห็นกันมารุ่นๆ ต่อไปนี่พอพูดอย่างนั้นไปก็หาว่าเอามาโฆษณากันแต่ไม่ทำจริงจังกันไง เราไปอยู่กับใครมา อยู่กับใครมา เมื่อก่อนเราก็พูดเรื่องนี้พูดกับพวกโยม เราพูดเรื่องนี้เหมือนกัน บอกว่าเราเกิดมา เราเกิดมาพบครูบาอาจารย์บุญกุศลของเรา มหาศาลเลย

แล้วต่อไปมันจะเรียวแหลมไป มันไม่ใช่เรียวแหลมที่นี่นะ มันเรียวแหลมที่หลวงปู่มันท่านพูดของท่านเองว่าท่านปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ หลวงปู่มันท่านต้องมีต้นทุนของท่านมาท่านต้องสร้างพันธุกรรมทางจิตของท่านต้องดีมากมาย

หลวงปู่ฝั้น ครูบาอาจารย์พันธุกรรมทางจิตมันดีมาหมด แล้วเวลามาเกิดมาในปัจจุบัน เวลาเขาพูดว่าทำไมครูบาอาจารย์เราเกิดเป็นลูกชานา ไปเกิดบ้านนอกคอกนา ถ้าเกิดเป็นลูกเศรษฐีมันก็ไม่ได้บวชสิ ต้องเกิดเป็นลูกชานาเพราะชานาเขาสนใจในเรื่องศาสนา มันมีโอกาสได้บวชไง แล้วบวชขึ้นมามันปู่ฝั้นฐาน แต่เขามองแต่ความทุกข์ยาก ยากจนในชาติปัจจุบัน

เขาไม่มองว่าพันธุกรรมที่จิตที่มันสร้างมา ว่าหลวงปู่ฝั้น หลวงปู่มันท่านสร้างมาท่านเป็นจักรพรรดิเป็นมหาอำมาตย์ท่านเป็นมาเยอะ คนไม่เห็นคนไม่รู้ ถ้าไม่มีตรงนั้นไม่มีอะไรจิตใจไม่เป็นแบบนี้ หลวงปู่มันกับหลวงปู่เสาร์

หลวงปู่เสาร์ผู้ปฏิบัติคุณธรรม ราชินิกุลทั้งนั้นเลยนะหลวงปู่เสาร์ คุณติ เจ้าคุณอุบาสิกา เห็นไหม ใครปฏิบัติคุณธรรมทั้งนั้น พวกในวังทั้งนั้นเลย แล้วถ้าไม่มีบารมีเขาจะเคารพนับถือไหม แล้วเราบางทีมันก็สะท้อนใจอันหนึ่งว่ามันก็จะจางไปๆ แต่มันจะจางไปเรื่อยๆ นะ

เพราะว่าวุฒิภาวะต้นทุนทางจิตของพวกเขาอ่อนแอ จะทำอะไรด้วยฉาบฉวย จะเอาแต่ความดีไวๆ ใจ จะให้เขายอมรับกันไวๆ แต่ไม่หรรษา

อย่างเราทำเราไม่เคยปรารถนาอะไรเลยนะ เราทำความดีเพื่อความดีเพื่อรอวันตายไง มึงจะดีขนาดไหนเขาจะส่งเสริมขนาดไหนมึงก็ตายทั้งนั้น ทำไว้กับโลกแล้วเราก็ตายไป เนาะ เอวัง